PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale 1 gruppo - Cena 35 lir

Leto XIX. Št. 79 (5454)

TRST, sreda 3. aprila 1963

«Lunik IV», težak 1.442 kg leti proti Luni kamor bo prispel čez približno tri dni

Naloga vesoljske postaje je, zbrati važne podatke v zvezi s pripravami za odhod kozmonavtov na Luno - Ameriški znanstveniki menijo, da bo vesoljska postaja verjetno odložila na Luni znanstvene aparate - Danes novo poročilo o letenju ladje

MOSKVA, 2. — Agencija Tass je javila, da so danes izstrelili vesoljsko ladjo proti Luni. Na zadnji stopnji rakete, ki leti po določeni poti, je nameščena avtomatska postaja z imenom «Lunik-IV», ki tehta 1442 kilogramov. Predvideva se, da bo vesoljska postaja prišla v bližino Lune v treh ali štirih dneh.

Sporočilo se glasi: «V skladu s programom za raziskovanje zunanjega prostora in planetov sončnega sistema so 2. aprila izstrelili v Sovjetski zvezi vesoljsko raketo proti Luni. Končna stopnja rakete je bila najprej postavljena v tir, ki je tipičen za umetne satelite Zemlje, zatem pa je bila pognana v smeri Lune in leti po prej določeni poti. Na zadnji stopnji rakete je avtomatska postaja z imenom «Lunik-IV», ki tehta 1442 kilogramov. Vsi aparati redno delujejo. Ob 16. uri po moskovskem času je bila vesoljska ladja oddaljena 50.486 kilometrov od Zemlje. Prihodnje informacije o njenem položaju bodo objavljene jutri 3. aprila.»

Dalje so sporočili, da bo avtomatska postaja prispela v bližino Lune v treh dneh in pol, in po prvih podatkih leti postaja po poti, «ki je blizu izračunane». Posebne postaje sledijo poletu.

To je že druga letošnja izstrelitev v vesolje v Sovjetski zvezi. Pred nedavnim so izstrelili satelit «Kozmos XIII». Današnja je že četrta izstrelitev rakete proti Luni. Prvi satelit «Lunik» je bil izstreljen 2. januarja 1959 in je začel krožiti okoli Lune. Drugi «Lunik» je zadel površino Lune 14. septembra 1959 (dva dni po izstrelitvi). Tretji «Lunik» je letel 6. oktobra 1959 v bližini Lune in fotografiral njeno nevidno stran (izstrelili so ga 4. oktobra).

Observatorij Bochum v Zahodni Nemčiji je začel ob 12.30 registrirati znake, ki jih oddaja sovjetski satelit.

Današnje sporočilo ne pove, ali bo satelit pristal na Luni, ali pa, če bo fotografiral Luno. Vendar pa je pred petimi dnevi tajnik madžarske osrednje astronavtske službe izjavil, da za letos ni pričakovati potovanja na Luno, toda «verjetno bodo nevidno stran Lune fotografirali in snemali po televiziji, ter bo prišlo tudi do izstrelitve raket, katerih naloga bo, preizkušati možnosti pristanka na Luni s pomočjo zaviralnih raket». Dodal je, da se o «pred letom 1970 rešilo vprašanje razvrščevalne vesoljske postaje na Luni».

Neki vesoljski znanstvenik v Leningradu je izjavil, da bo «Lunik-IV» dal «zanimive podatke» o Luni, in je dodal: «Lahko se predvideva, da bo Luna prvo nebesno telo, kjer bo lahko pristala odprava znanstvenikov in astronavtov.»

Po mnenju zahodnih opazovalcev je Sovjetska zveza danes poslala proti Luni največji tovor aparatov od vseh dosedanjih; zato je verjetno, da gre za pravo kabino z aparati, ki se lahko avtonomno premikajo na podlagi impulzov z Zemlje, in ki bo pristala na Luni To sklepajo na podlagi dvojnih izjav. Kozmonavt Gagarin je izjavil, da je mnenja, da je glavni smoter današnjega poizkusa, točno ugotoviti, pred čem se bodo na Luni znašli prvi kozmonavti. Znanstveni dopisnik Tassa pa je izjavil: «Znanstveniki menijo, da so potrebne nove fotografije Lune iz različnih kotov, da se točno ugotovijo lastnosti Luninega reliefa in da se izmeri višina gora ter globina brezen na Luni na njeni nevidni strani. Važne informacije o fizičnih pogojih na Luni bo lahko dobila avtomatska postaja, ki bo lahno pristala na našem satelitu.»

O poznejših fazah raziskovanja Lune, trdi omenjeni dopisnik, da bi važen korak v osvajanju vesolja bil polet kozmonavtov okoli satelita, in vrhunec tega raziskovanja bi bil prihod kozmonavtov na Luno z nalašč opremljeno vesoljsko ladjo. Toda znanstveniki še ne vedo, kako bi reagirale kovine in drug material, s katerimi bodo zgrajene vesoljske ladje, ko bi prišle v stik z Lunino površino. Znanstveniki predlagajo zaradi tega analizo Luninih tal z izgorevanjem. V ta namen bi morali poslati na razne sektorje Lune rakete, iz katerih bi švigali visoki plameni, ko bi pristale na Luni. Spektrografičen pregled teh elementov bi dal točne podatke o kemijskih in mehaničnih lastnosti snovi, ki sestavlja Lunino površino.

Opazovalci ugotavljajo tudi, da je «Lunik I» tehtal 360 kg, «Lunik II» 390 kg, «Lunik III» 278 kg. Današnji pa tehta približno poldrugo tono, kar pomeni, da bi lahko prevažal tudi človeka. Gre torej za zelo važen poizkus, ki bi utegnil vsebovati tudi pristanek na Luni in odložitev materiala za poznejše izkrcanje človeške posadke.

V Cape Canaveralu so ameriški vesoljski znanstveniki izjavili, da so mnenja, da bodo Rusi skušali doseči, da «Lunik IV» pristane na Luni, ker njegove letenje okoli Lune ne bi omogočilo zadostnega zbiranja podatkov.

«Dovolj velika je, da bi v njej bil človek» To je komentar, ki prihaja iz ust astronavtskih voditeljev v ZDA. Ameriški strokovnjaki dopuščajo tudi možnost, da je naloga «Lunika IV» tudi v tem, da napravi en krog ali več okoli Lune in da se nato vrne na Zemljo po isti poti. Glede satelita ugotavljajo, da je njegova teža enaka teži ameriških kabin «Mercury», ki lahko prevažajo astronavte.

DANES

V Sovjetski zvezi so včeraj izstrelili proti Luni vesoljsko ladjo z avtomatsko postajo «Lunik-IV», ki tehta 1.442 kg, da bi nabrala potrebne podatke o pogojih na Luni in ugotovila, kakšne težave bodo imeli pri pristanku astronavti in kako se bodo morali pripraviti za dolgo bivanje na Luni. Znanstveniki morajo predvsem vedeti, kako bi reagirale kovine in drugi material, iz katerega bodo zgrajene vesoljske ladje, ko bodo prišle v stik z Lunino površino. Zato bodo verjetno poslali na razne sektorje Lune rakete, iz katerih bi švigali dolgi plameni, njihov spektrografski pregled pa bi dal točne podatke o kemijskih in mehaničnih lastnostih snovi Lune. — «LUNIK I», ki so ga izstrelili 2.1.1959, je tehtal 360 kg in je začel krožiti okoli Lune; «LUNIK II» je zadel površino Lune 15.9. 1959 in je tehtal 390 kg; «LUNIK III» je 6.10.1959 fotografiral Lunino nevidno stran; «LUNIK IV» pa bo čez dva in pol dni na Luni verjetno pristal, in to pomeni nov važen korak naprej k osvajanju vesolja, ker je sestavni del priprav za polet kozmonavtov okoli Lune, in za njihov poznejši pristanek na Luni z vesoljsko ladjo. Tudi ameriški vesoljski strokovnjaki so mnenja, da bo «LUNIK IV» na Luni verjetno pristal, ker letenje okrog Lune ne bi omogočilo zadovoljivega zbiranja podatkov.

Tej brez dvoma najvažnejši včerajšnji novici se pridružuje vest o uporu skupine vojakov v Argentini proti osrednji vladi, in sicer doslej le na področju mesta La Plata, kjer so uporniki zasedli radijsko postajo, s katero neprestano pozivajo vojsko, naj se jim pridruži. Toda uporniki so se pojavili tudi na letališču v Buenos Airesu, kjer pa so se — kot je sporočila vlada — predali. V samem Buenos Airesu je vojska zastražila predsedniško palačo in zasedla vse strateške položaje, hkrati pa so vse vojašnice v mestu zaprli. Voditelj upornikov general Menendes je sporočil po radiu, da namerava preprečiti, da bi «prevzela oblast v Argentini filokomunistična vlada».

Nadaljnjo važno včerajšnjo novico je sporočila agencija Tass: da je bil Maocetung povabljen v Moskvo, in sicer 15. maja, ali pa kak drugi dan, ki bi se njemu zdel primeren. Kitajska vlada pa je sporočila, da je sklenila izpustiti na svobodo in repatriirati nad 3.000 indijskih vojnih ujetnikov.

Istočasno s temi pomirljivimi novicami pa so sporočili iz Laosa, da je neki desetnik laoške vojske predvčerajšnjim zvečer ustrelil zunanjega ministra Folseno, ki je spadal med najožje sodelavce predsednika vlade Suvane Fume. Podpredsednik vlade je obtožil tujce, da so hujskali na zlo, da bi sabotirali ženevske sporazume. Atentator, ki je zločin priznal, njegovega razloga ni hotel povedati.

Neugodna vest je prišla tudi s področja Kube, kjer sta dve vojni ameriški ladji prisilili neko sovjetsko trgovsko ladjo, da se ustavi, in sta šele po odločnem protestu nadaljevali pot, toda druge ameriške ladje so sovjetski ladji sledile.

V Franciji so predstavniki stavkajočih rudarjev začeli pogajanja; kaže, da se možnost za sporazum veča.

Visoko odlikovanje dr. J. Potrču

BEOGRAD, 2. — Predsednik republike maršal Tito je odlikoval z redom dela z rdečo zastavo dr. Jožeta Potrča, člana glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije in zveznega ljudskega poslanca ob njegovi 60-letnici za posebno zavzemanje in dosežene uspehe v socialistični graditvi Jugoslavije.

Pogajanja z rudarji v Parizu

PARIZ, 2. — Danes zjutraj so se začeli napovedani razgovori med predstavniki ravnateljstva podržavljenih rudnikov in predstavniki sindikatov rudarjev. Po prvem razgovoru so sindikalni predstavniki izjavili, da so si eni in drugi še zelo narazen, ter da bo morala vlada privoliti v nove koncesije, da bo moč najti podlago za sporazum.

Pogajanja so se nadaljevala popoldne in so trajala pozno v noč. V poznih večernih urah, ko so bila pogajanja še v teku, se je dalo na podlagi redkih izjav delegatov med kratkimi odmori sklepati, da se razdalja med obema stranema počasi krči in se veča možnost sporazuma.

Ameriške ladje ustavile sovjetsko ladjo

MOSKVA, 2. — Poveljnik sovjetske trgovske ladje «Kovrov» je sporočil, da so ameriške vojne ladje, oborožene z izstrelki in s topovi blokirale plovbo njegove ladje, ko je bila namenjena v kubansko pristanišče Baceron. Kapitan Vladimir Pavlov je izjavil, da sta se njegovi ladji približali dve ameriški vojni ladji in jo prisilili, da se ustavi. Šele po odločnem protestu sta ameriški vojni ladji nadaljevali pot, vendar pa so sovjetski ladji sledile druge ameriške vojne ladje.

WASHINGTON, 2. — Angleški laburistični voditelj Wilson je imel danes enourni razgovor s Kennedyjem. Wilson je izjavil, da je bil razgovor zelo zanimiv in obširen. Govorila sta o obrambi, gospodarskem sodelovanju, medsebojni atlantski povezanosti in o drugih vprašanjih mednarodne politike. Dodal je, da sta o vseh teh stvareh govorila izčrpno.

SOVJETSKI ODGOVOR NA KITAJSKO VABILO HRUŠČOVU

Maocetung povabljen v Moskvo na razgovore za rešitev spora

Posebna delegacija z Maocetungom naj bi prišla v Moskvo 15. maja

MOSKVA, 2. — Agencija Tass in moskovski radio sta nocoj javila, da je bil Maocetung povabljen na obisk v Moskvo. Vabilo vsebuje pismo, ki ga je danes izročil kitajskim voditeljem sovjetski poslanik v Pekingu Červonenko. V pismu je rečeno: «Centralni komite KP SZ se zahvaljuje kitajski partiji za vabilo Hruščovu, naj pride v Peking, ko bo obiskal Kambodžo. Vendar pa so vodilni organi KP SZ 12. februarja sklenili, da bo v Kambodžo odpotoval predsednik Brežnjev. Hruščov pa vsekakor ni zgubil upanja, da bo pozneje izkoristil vabilo.

Centralni komite KP SZ predlaga, naj delegacija kitajske komunistične stranke pride 15. maja na obisk v Moskvo na razgovore na visoki ravni, in izjavlja, da bi bil zadovoljen, če bi v Moskvo prišel tovariš Maocetung, tedaj ali vsak drug trenutek, ki bi se njemu zdel primeren.»

Pismo pravi, da bo tak sestanek imel važno vlogo za ureditev sporov v mednarodnem komunističnem gibanju. Upa se, da bo med razgovori moč sprejeti številne konstruktivne ukrepe za premaganje sedanjih težav. Najnujnejša vprašanja, ki jih je treba obravnavati, so po mnenju centralnega komiteja KP SZ borba za mir in mirno sožitje; združitev vseh naporov miroljubnih narodov, da se prepreči jedrska vojna; v mednarodnih odnosih se mora uveljaviti načelo mirnega sožitja; vprašanje borbe proti imperializmu, ki ga vodijo ZDA; vprašanje narodnoosvobodilnih gibanj; borba za popolno odpravo kolonializma in neokolonializma v vseh oblikah; vprašanja, ki so povezana s strnjenostjo mednarodnega komunističnega gibanja.

Pismo pravi, da bodo lahko diskutirali o vseh vprašanjih, ki jih načenja pismo KP Kitajske. Temeljne važnosti so tudi vprašanja, ki so povezana z okrepitvijo vezi med SZ in Kitajsko.

Pismo pravi tudi, da se je sedaj okrepila zarota svetovnega imperializma proti državam socializma in proti svetovnemu osvobodilnemu gibanju. Seveda ni nobenega jamstva, da imperialisti ne bodo začeli nove vojne. Komunisti morajo jasno predvidevati to nevarnost. Toda strah pred jedrskim povračilom zadržuje imperialiste, da ne sprožijo vojne. Socialistična skupnost je poslala tako močna, da imperializem ne more več vsiliti svoje volje narodom in voditi njihovo usodo, kakor je delal v preteklosti. Svetovna vojna, s katero imperializem grozi človeštvu, vsekakor ni neizbežna usoda. Modra sodba o posledicah jedrske vojne nalaga marksistom leninistom, da storijo vse, kar morejo, da preprečijo izbruh nove svetovne vojne.

Pismo se tako zaključuje: «Predlagamo ta sestanek, ne da bi zaostrili spor, temveč da dosežemo sporazum o glavnih vprašanjih, ki so se pojavila v mednarodnem komunističnem gibanju.»

Kitajci bodo izpustili indijske ujetnike

PEKING, 2. — Kitajska vlada je sporočila, da je sklenila izpustiti na svobodo in repatriirati nad tri tisoč indijskih vojnih ujetnikov, ki so jih ujeli jeseni med spopadi na meji. Sporočilo kitajske vlade pravi, da bodo poskrbeli za repatriacijo vseh upetih indijskih vojakov, katerih število znaša 3.213. Med temi je tudi en brigadni general ter 26 častnikov. Repatriirati jih bodo začeli 10. aprila.

Vlada pravi v svojem sporočilu, da so upoštevali željo indijskih ujetnikov, da se v čim krajšem času vrnejo k svojim družinam, ter da želi kitajska vlada mirno rešiti spor z Indijo. Zato je sklenila izvršiti repatriacijo vseh indijskih ujetnikov, ne da bi čakala na sestanek indijskih in kitajskih funkcionarjev. Decembra so Kitajci izpustili nad sedemsto indijskih bolnih ali ranjenih vojakov, pozneje pa drugih petnajst. Dalje je kitajska vlada sporočila, da bodo izročili indijskim oblastem tudi trupla in pepel enajst indijskih vojakov, ki so umrli v ujetništvu.

Indijsko ministrstvo za obrambo je januarja letos sporočilo, da so Kitajci od 5.490 indijskih vojakov, ki jih pogrešajo, ujeli 3.350; ni znana usoda več ko dva tisoč vojakov.

Poplave v dolini Južne Morave

BEOGRAD, 2. — Trodnevno deževno vreme v južni Srbiji je imelo za posledico nagli porast Južne Morave, ki je poplavila in poškodovala železniško progo pri Vranjski Banji in Vranjskem Priboju, tako da so morali vlake na progi Niš-Skopje usmeriti skozi Prištino in Kosovo polje.

Upor mornariške pehote v Argentini Večina vojske je ostala zvesta vladi

Predsednik Guido ustanovil posebno operativno poveljstvo za akcijo proti upornikom - Protislovna poročila

BUENOS AIRES, 2. — Davi navsezgodaj je skupina mornariške pehote pod poveljstvom generala Beniamina Menendeza začela upor proti osrednji vladi. Ob 7.30 je general Menendez prebral po nekem privatnem radiu razglas, ki pravi, da upornike podpira celotna vojska, in da nameravajo «preprečiti, da bi v Argentini prevzela oblast filokomunistična vlada».

Proglas, ki so ga oddajali po radiu, je podpisal tudi general Federico Toranzo Montero. V poznejšem sporočilu so uporniki javili, da vodijo upor general Beniamin Menendez, «vrhovni poveljnik vseh revolucionarnih sil», general Federico Toranzo Montero, «vrhovni poveljnik vojske», in častnik Osvaldo Lentino, «vrhovni poveljnik letalstva».

Istočasno je vlada odredila v prestolnici prve varnostne ukrepe. Okoli vladne palače so postavili strojnice. Vse vojašnice v mestu so zaprli. Poveljnik oklepnih enot v Magdaleni blizu La Plate polkovnik Lopez Aufranc je izjavil, da bo ostal zvest ustavi in vladi skupno s četami, ki jim poveljuje. Njegov nastop je bil odločilen tudi pri zatrtju vojaškega upora lanskega septembra, ko je vojska porazila upornike, ki so hoteli vsiliti petletno vladanje vojaške junte.

V Mar del Plata je podpoveljnik tamkajšnjega letalskega odreda zanikal trditve upornikov, češ da se je ta odred pridružil upornikom. V glavnih ulicah Buenos Airesa je vojska zasedla vse strateške položaje in močno zastražila predsedniško palačo. V poznih popoldanskih urah je predsedstvo republike objavilo uradno sporočilo, v katerem pravi med drugim: «V izoliranih iznenadnih napadih so majhne skupine oboroženih uspele prevzeti nadzorstvo treh oddajnih postaj, toda ni se zgodilo nič drugega. Ni prišlo do streljanja. Oborožene sile so ostale zveste svojim zakonitim poveljstvom v obrambi vlade in ustavnega reda.»

Vrhovni poveljnik vojske general Juan Carlos Onganía je pozneje zanikal trditve upornikov, in je dejal, da se je poveljnik mornarice kontraadmiral Enrique Grundwaldt postavil na stran vlade in da vse letalske enote podpirajo vlado. Poveljnik vojaškega oporišča v Campo de Mayo je sporočil, da so častniki in kadeti vojaške šole ostali zvesti vladi ter da bodo prispevali pri akciji, da naglo strejo upor, ki so ga sprožili «pristaši diktature».

Predsednik Guido je prišel proti večeru v predsedniško palačo, kjer se je razgovarjal z ministrom za mornarico in z drugimi častniki. Predsednik je ustanovil skupno operativno poveljstvo, ki ga sestavljajo vsi trije rodovi vojske, sporočil je ultimat upornikom mornarice ter jih pozval, naj do 19. ure položijo orožje. V Buenos Airesu so vse radijske oddajne postaje zasedli vladni vojaki. Uporniki so se zbrali na področju mesta La Plata, kjer so zasedli radijsko postajo, s katero oddajajo pozive vojski, naj se jim pridruži. V popoldanskih urah so uporniki izjavili po radiu, da je general Menendez prevzel predsedstvo Argentine. General Beniamin Menendez, ki vodi upornike, je septembra 1951 vodil upor proti Peronu, ki pa je bil čez nekaj ur strt.

Pozno zvečer so uporniki po radiu zatrjevali, da se je mornariška pehota v prestolnici pridružila upornikom in da se pripravlja, da zavzame položaje pred predsedniško palačo. Zatrjuje se, da je admiral Rojas, ki je bil podpredsednik v Aramburujevi vladi, nocoj izrekel podporo mornariškim enotam, ki so se pridružile upornikom. Vlada pa je v svojem sporočilu izjavila, da so se uporniki na letališču v Buenos Airesu predali, ker so jim zagrozili, da jih bodo bombardirali. Zvedelo se je, da so vladni vojaki, ki so nameravali napasti neko radijsko postajo, katero so bili zasedli uporniki, po pomoti vdrli v egiptovsko poslaništvo. Ko so spoznali pomoto, so se umaknili in se opravičili.

Baje so uporniki zasedli tudi kraj Punta Alta, ki je oddaljen sto kilometrov od Buenos Airesa, ter sedež pokrajinske vlade v La Plati.

Novo znižanje carinskih tarif v skupini šestih

BRUSELJ, 2. — Ministri šestih držav evropske gospodarske skupnosti so soglasno odobrili predlog za delovni program, ki ga je predložil zahodnonemški zunanji minister Schroeder za nadaljevanje razgovorov v zvezi s skupnim tržiščem. Schroeder je predlagal, naj odbor stalnih predstavnikov šestih držav pred prihodnjim zasedanjem, ki bo 5. in 6. maja, določil «koledar» za proučevanje raznih vprašanj in naj pripravi poročilo o morebitnih rešitvah. Program vsebuje kmetijstvo, odnose s sedemnajstimi afriškimi državami in z Madagaskarjem, ki so povezane s skupnostjo, električno energijo, transporte, združitev izvršilnih organov in odnose z zunanjim svetom, vštevši vzdrževanje stikov z Veliko Britanijo.

Takoj zatem so ministri razpravljali o vprašanjih, ki se tičejo GATT ter so pooblastili odbor stalnih predstavnikov, naj nadaljuje razgovore za sodelovanje v okviru GATT. O tem bodo znova razpravljali na seji 6. maja v okviru priprav za zasedanje ministrov GATT, ki je bilo določeno za čas od 16. do 21. maja v Ženevi.

Popoldne so govorili o ponovnem znižanju carine. Belgijska vlada je nocoj sklenila znižati od 1. julija dalje za dvajset odstotkov skupno zunanjo carinsko tarifo na številne uvozne proizvode. Tudi Francija je sprejela predlog v tem smislu. Današnji ukrep bo veljal za industrijske proizvode in se bo pridružil sedemdostotnemu znižanju, ki je bilo določeno leta 1961. Kakor je znano, upajo ZDA, da bodo dosegle pri svojih pogajanjih petdesetodstotno znižanje carine za svoj uvoz.

Kakor je sporočil francoski zunanji minister de Murville, je francoska vlada sklenila tudi, da bo 1. julija stopilo v veljavo novo znižanje carine za deset odstotkov v notranjih odnosih. Tako bo to znižanje doseglo v petih letih šestdeset odstotkov. Razen tega bo to novo zvišanje spremljalo tudi drugo zbližanje carin posameznih držav skupnega tržišča s skupno zunanjo tarifo.

Jez na Visočici

BEOGRAD, 2. — Položaj na jezeru in jezu na reki Visočici pri vasi Zavoj je po ocenah strokovnjakov stabiliziran. Prenehala je nevarnost, da bi se jez zrušil. Nadaljuje se delo, da bi se jez utrdil in omogočil hitrejši odtok vode iz jezera. Strokovnjaki sodijo, da je sedaj mogoče začeti graditi 650 metrov dolg predor, ki bi omogočil, da se do jeseni jezero popolnoma izprazni in da se opravi potrebno delo za utrditev jeza ter da se dokončno preprečijo poplave.

PLI, PRI, KD, PDIUM IN KPI NA «VOLILNI TRUBUNI»

Predsednik vlade v Abrucih Tajnik KD Aldo Moro v Milanu

Intervju voditelja PSI Nennija za ilustrirani tednik «Le Ore»

RIM, 2. — Na televizijski «volilni tribuni» so se danes zvrstili predstavniki PLI, PRI, KD, PDIUM in KPI.

V imenu PLI sta Malagodi in Cortese skušala prepričati javnost, da politika levega centra ne škodi «gospodarsko močnim» to je kapitalistom in monopolistom, ampak predvsem revnim slojem, ker da gre pri tem za «protigospodarsko in protisocialno politiko».

V imenu PRI je Camangi govoril o vprašanjih kmetijstva in naštel ukrepe, ki so potrebni, da bi prebrodili sedanjo krizo na tem področju; Mammì se je zadržal na vprašanju draginje in poudaril, da naraščanje cen ni posledica politike levega centra, kakor skuša to dokazovati desnica, medtem ko je Visentini obravnaval vprašanje davčne reforme.

V imenu KD je Storti dejal, da je potrebna polemika s KPI, ker «še vedno obstaja, tudi kljub temu, da nazaduje, kar zadeva odstotek glasov». Ferrari Aggradi je govoril o programu KD, Forlani pa je dejal, da so v SZ nastale težkoče za Hruščova; pripomnil je, da Kitajci sicer očitajo KPI, da ni hotela revolucije, da pa KPI tega ni mogla uresničiti, češ da jim je demokristjanska politika odvzela objektivne pogoje, ki so potrebni za revolucionaren prevrat. «KPI je nato upala, da bo mogla doseči oblast po demokratični poti in je pri tem računala na zavezništvo in akcijsko enotnost s PSI». «Odkar pa je PSI začel samostojno akcijo, je tudi parlamentarna perspektiva KPI postala nerealna. Zato je to prva predvolilna kampanja — je zaključil Forlani — v kateri slišimo Togliattija, kako odkrito napada Nennija».

V imenu KPI je Pajetta pojasnil, zakaj komunisti vztrajajo na vprašanju «Federconsorzi» in milijard, za katere se ne ve, kam so izginile, in poudaril, da je to predvsem vprašanje javne morale in demokracije. Alicata je poudaril, da se z dosedanjo vladno politiko ne reši vprašanje italijanskega juga, in da je KD odgovorna za to, da ljudje zapuščajo jug, ker hoče tako dati prosto pot ekspanziji monopolov. Laconi je govoril o razmerah na Sardiniji, kjer se je zaposlitev zmanjšala tako v kmetijstvu kot v industriji, medtem ko je Macaluso govoril o razmerah na Siciliji in zatrjeval, da je deželna vlada levega centra v krizi.

V intervjuju za prihodnjo številko ilustriranega tednika «Le Ore» je voditelj PSI Nenni odgovoril na nekatera vprašanja iz zunanje in notranje politike. Potem ko je glede zunanje politike ponovil, da za PSI niso važne formule, ampak konkretna vsebina zunanje politike in da je sporazum z drugimi strankami mogoč le na podlagi teh konkretnih vprašanj in konkretnih rešitev mednarodnih problemov, je na vprašanje, kaj se bo zgodilo po 28. aprilu, dejal: «Naša politična platforma vključuje sporazum med KD, laičnimi demokratičnimi strankami in socialistično stranko na podlagi programa demokratičnega napredka, gospodarskega razvoja in socialne pravičnosti. Zaradi tega smo v preteklem oktobru predlagali takšen sporazum za celotno zakonodajno dobo, da bi zagotovili deželi pet let demokratične stabilnosti. Usoda tega predloga je sedaj odvisna od volilnih izidov. S tem hočem reči, da potrebujemo večjo moč od tiste, ki smo jo imeli pri prejšnjih volitvah, da bi ta predlog postal ponovno aktualen. Zahtevamo, da nas sodijo po dejstvih».

Nato je Nenni orisal pot tretje zakonodajne dobe, «ki je šepala, dokler se ni s podporo socialistov sestavila vlada levega centra, ki je uresničila vrsto naprednih ukrepov in v enem letu napravila za gospodarski in socialni razvoj dežele več kot vse prejšnje vlade v desetih letih». «Glede dveh bistvenih reform, in sicer glede uveljavljenja deželne ureditve in reforme v kmetijstvu, KD ni držala obveze, ki jo je sprejela, ko je v februarju 1962 sprejela sporazum o sestavi vlade levega centra. Zaradi tega je PSI preklical ta sporazum».

Na vprašanje, kaj meni o sedanjem razvoju polemike med socialisti in komunisti, je Nenni dejal: «Komunisti vodijo proti nam sovražno kampanjo, ki se na vrhu zadržuje v mejah formalne korektnosti, na bazi pa se nebrzdano razvija v nekontroliranih in neutemeljenih obtožbah. Polemika je naperjena proti našemu domnevnemu popuščanju. Toda pri tem gre za navidezno tarčo. Komunisti vedo, da to, kar socialiste loči in razlikuje od njih, ni ta ali ona epizoda parlamentarnega sodelovanja, ampak že sama koncepcija razvoja socializma v naši družbi in vsebine demokracije in svobode, ki je povezana z vsakršno borbo in vsakršnim uresničenjem socializma.»

Predsednik vlade je včeraj obiskal Marche, danes pa je bil v Abrucih. Politični tajnik KD Moro je govoril včeraj v Brescii, danes pa je imel v Milanu dolg govor, v katerem je zatrjeval med drugim, da se KD ni v ničemer spremenila, tudi če se je odločila za novo politiko, ki jo narekuje gospodarski in socialni razvoj dežele. Poudaril je, da se bo KD še nadalje borila z enako doslednostjo «tako proti skrajni levici kot proti skrajni desnici»; zavezništvo z liberalci da je nemogoče, ker da bi to pomenilo dejansko desničarsko vlado, ki da je za KD nesprejemljiva. Tesnejše sodelovanje s socialisti pa bo mogoče, ko bodo socialisti «jasno opredelili svoje stališče» glede notranje in zunanje politike. («Ko Nenni pravi, da govori v imenu delavskega razreda, vsega delavskega razreda, ki mora s socialistično stranko doseči oblast, si ne moremo kaj, da ne bi bili v zadregi, ker vemo, da ta razred, ves razred, ni v rokah socialistične stranke, ampak v rokah stranke, ki se ji mi odločno zoperstavljamo. Pričakujemo, da nam socialistična stranka da obsežnejše pojasnilo glede notranje in zunanje politike»).

Potresni sunki v Italiji

CAMERINO, 2. — Danes ponoči so v Camerinu in bližnjih krajih zabeležili tri lažje potresne sunke četrte in pete stopnje Marcalijeve lestvice. Danes okoli 12. ure pa je bil nov sunek, ki je trajal nekaj sekund. Novi sunki niso povzročili človeških žrtev in tudi ne škode. V zadnjih desetih dneh je bilo že 17 potresnih sunkov na tem področju.

LAOŠKI MINISTER FOLSENA PADEL POD STRELI ATENTATORJA

Umoril ga je pripadnik straže pred njegovo rezidenco - Sufanuvong je izjavil, da gre za delo tujcev, ki jim ni po volji nevtralnost Laosa

VIENTIAN, 2. — Sinoči je bil v Vientianu ubit laoški zunanji minister Folsena. Ko se je ob 21.30 po krajevnem času vračal s svojo ženo domov s sprejema, ki ga je bil priredil laoški kralj ob povratku s potovanja po devetih državah, podpisnicah ženevskega sporazuma o laoški nevtralnosti, je neznanec izstrelil pred njegovim stanovanjem več strelov iz brzostrelke. Folseno je zadelo 18 strelov in je bil na mestu mrtev, njegova žena pa je bila ranjena v noge.

Pozneje so javili, da so aretirali desetnika laoške vojske, ki je priznal, da je umoril Folseno. Pripadal je nočni straži pred Folsenovo rezidenco. Izjavil je, da je Folseno namenoma ustrelil, ni pa povedal razloga.

Vlada je imela takoj nato izredno sejo in je razglasila uradno žalovanje. Odredila je pogreb na državne stroške. Na javna poslopja so razobesili žalne zastave ter so odpovedali vse uradne sprejeme

Podpredsednik vlade princ Sufanuvong je obtožil tujce, da so hujskali na zločin, da bi sabotirali ženevske sporazume. Izjavil je, da so nekateri tuji elementi hoteli onemogočiti izvajanje ženevskih sporazumov, ker «jim naša nevtralnost gre na živce». «Naša politika se ne bo menjala,» je dodal Sufanuvong, «slonela bo na nevtralnosti in enotnosti Laosa. Ta zločin, je dodal Sufanuvong, je toliko bolj obsojanja vreden, ker je bil izvršen v trenutku, ko se je vsa dežela veselila povratka kralja s potovanja, ki je še bolj okrepilo ženevske sporazume».

Quinim Folsena je imel 48 let. Spadal je med najožje sodelavce predsednika vlade Suvane Fume. Studiral je v Franciji; leta 1951 je postal poslanec. Tri leta pozneje je bil izvoljen za podpredsednika narodne skupščine. V vladi Suvane Fume leta 1960 je bil minister za informacije. Ko je Suvana Fuma zapustil Laos in odšel v prostovoljno izgnanstvo v Kambodžo, medtem ko je v Laosu divjala državljanska vojna, je Folsena z drugimi tremi ministri izjavil, da se ima še vedno za zakonitega predstavnika vlade ter je sestavil upravno vlado v odsotnosti Suvane Fume. Ta vlada je imela svoj sedež v Ksjeng Huangu na ozemlju, ki je bilo pod nadzorstvom Patet Laosa. Priznale so jo Sovjetska zveza in mnoge druge države, medtem ko so zahodne države priznavale vlado Bun Uma v Vientianu. Na ženevskih pogajanjih je Folsena vodil delegacijo nevtralne skupine. Ko je Suvana Fuma junija 1962 sestavil novo vlado, je Folsena prevzel zunanje ministrstvo.

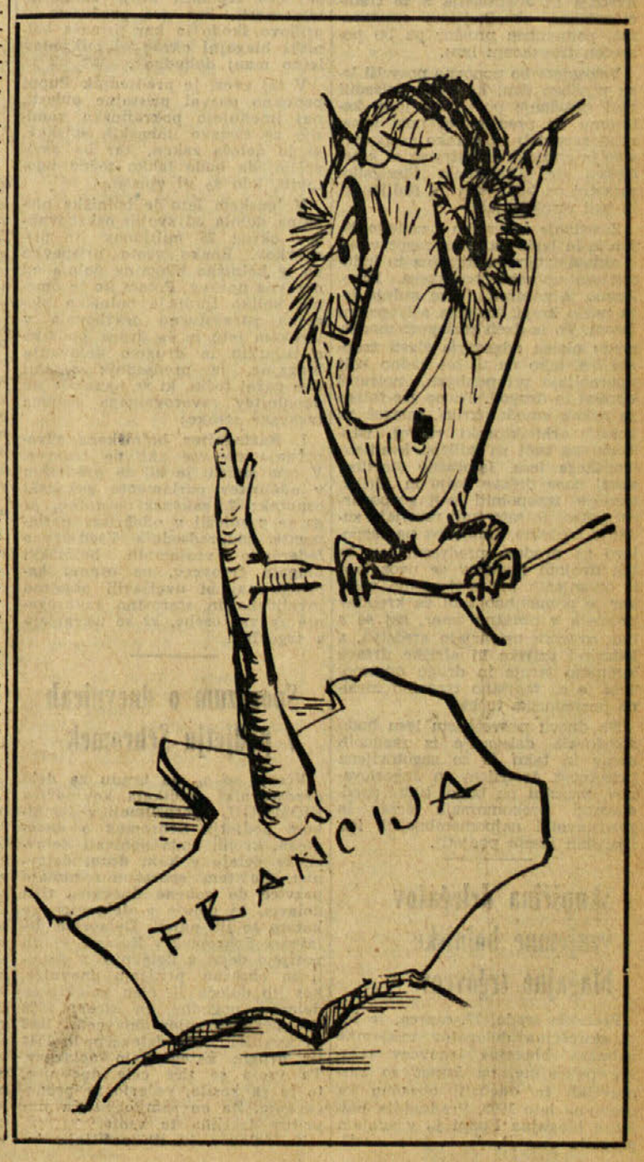

Vreme včeraj: najvišja temperatura 13, najnižja 7.5, ob 19. uri 10.8; zračni tlak 1003.7 raste, veter jugozahodnik 4 km, vlage 54 odst., nebo 4 desetine pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 7.3 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 3. aprila
Zarko
Sonce vzide ob 5.41 in zatone ob 18.34. Dolžina dneva 12.50. Luna vzide ob 12.55 in zatone ob 3.21
Jutri, ČETRTEK, 4. aprila
Izidor

OBISK PREDSTAVNIKOV PODJETJA CEHOFRACHT IZ PRAGE

Pogajanja o tranzitu ČSSR skozi tržaško pristanišče

V ponedeljek so bili razgovori na trgovinski zbornici, včeraj pa na železniškem ravnateljstvu

V Trstu so na uradnem obisku predstavniki češkoslovaškega izvoznega podjetja Cehofracht, ki so pričeli s pogajanji za obnovitev pogodbe za izvoz blaga skozi tržaško pristanišče. V ponedeljek so imeli prve preliminarne razgovore na sedežu tržaške trgovinske zbornice s predsednikom dr. Caidassijem in drugimi funkcionarji zbornice, prisostvoval pa je tudi posebni svetovalec zbornice dr. Addobbati.

Včeraj pa so se pričela pogajanja na železniškem ravnateljstvu, ki bodo trajala do četrtka. Nato bodo člani delegacije odpotovali v Rim in v Neapelj, kjer se bodo zadržali do nedelje. V ponedeljek se bodo vrnili v Trst in bodo pričeli s pogajanji s predstavniki Javnih skladišč, pomorstva in trgovinske zbornice, da se dogovore za novo pogodbo o češkoslovaškem tranzitu skozi Trst.

Že dokaj zapleten način teh pogajanj govori, da gre tudi za precej zapletena gospodarska vprašanja. Osnovo namreč predstavljajo železniške tarife, o katerih so se prizadete (avstrijska, italijanska in jugoslovanska) železniške uprave že večkrat razgovarjale. Prišli so do sklepa, da stare sporazume obnove. ČSSR pa zahteva novo vrsto olajšav in so to njeni predstavniki že sporočili trgovinski zbornici in kasneje pismeno tržaški železniški upravi.

Ureditev tega vprašanja bo predstavljala osnovo za pričetek reševanja drugega vprašanja, ki se nanaša na tarife v pristanišču in druge pogoje tržaških Javnih skladišč kot tudi na obvezo ČSSR, da bo skozi Trst poslala določeno količino tranzitnega blaga.

Pogajanja so šele na začetku in zato niso možna stvarna predvidevanja o njih zaključku. Vendar pa zadnji podatki o prometu ČSSR skozi Trst v letošnjem januarju, ko se je ta promet okrepil, opravičujejo zmerni optimizem.

Nalezljive bolezni še vedno razsajajo

Od 21. do 31. marca letos so po podatkih občinskega oddelka za zdravstvo in higieno ugotovili naslednje primere nalezljivih bolezni: davica 1 primer, škrlatinka 28 primerov, tifoidna mrzlica 1 primer, meningitis 1 primer, ošpice 194 primerov, norice 35 primerov, mumps 1 primer, oslovski kašelj 2 primera, priušesna slinavka 107 primerov, rdečke 12 primerov, gripa 15 primerov, od katerih eden s smrtnimi posledicami.

Iz podatkov je razvidno, da zdravstveno stanje vzbuja zaskrbljenost, saj so v razdobju od januarja do marca ugotovili skupno kar 591 primerov ošpic, od česar 194 primerov v zadnjih desetih dneh preteklega meseca. V letu 1962 pa so zabeležili le 169 primerov. Podobno je z obolenji za priušesno slinavko, katerih je bilo v prvih treh mesecih 576, medtem ko jih je bilo v celoletnem lanskem letu 609. Iz teh razlogov so zdravstvene oblasti ohranile profilaktične ukrepe v veljavi v otroških zavodih.

Izjava dr. Barbera o prijavah Vanoni

Novi načelnik finančnega nadzorništva dr. Giovanni Barbera je sinoči izjavil, da je bilo vloženih 44 tisoč individualnih in 6.500 kolektivnih prijav Vanoni in da je skupno število približno enako kot preteklo leto. Podčrtal je tudi veliko davčno poštenost Tržačanov.

Objavljen zakon o 5 milijardah lir za rotacijski sklad

V uradnem listu je bil objavljen zakon, s katerim je bilo nakazanih 5 milijard lir za izpopolnitev rotacijskega sklada za okrepitev gospodarskih dejavnosti na tržaškem in goriškem področju. Ta integracija sredstev je bila potrebna, ker sklad ni več razpolagal z zadostnim kapitalom.

SEJA TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA ODBORA

Tudi občinskim upokojencem priznali začasno doklado

Za te doklade bo morala občina izplačati okrog 80 milijonov lir - 100 milijonov za popravilo pločnikov in ureditev kanalizacije

Na sinočnji seji tržaškega občinskega odbora so odborniki sklenili, da se prizna tudi občinskim upokojencem začasni dodatek, ki je bil že priznan občinskim uslužbencem, dokler ne bo stopil v veljavo ukrep o povišanju plač državnim uslužbencem in uslužbencem krajevnih ustanov. S tem sklepom bo morala občinska uprava izplačati okrog 80 milijonov lir. Poleg tega so odborniki sprejeli tudi nekatere zahteve v zvezi z izboljšanjem plač, ki so jih zahtevali uslužbenci občinskih vzgajališč.

Občinski odbor je tudi sklenil porabiti sto milijonov lir za popravilo pločnikov v mestu in za obnovitev kanalizacije v nekaterih predelih mesta. V zvezi z javnimi deli pa je še sklenil, da povišajo osnovno vsoto, ki so jo določili za gradnjo nove šole v naselju San Sergio, za 20 milijonov lir. To povišanje je bilo nujno, ker je bila prva osnovna vsota določena že pred nekaj leti in so se gradbeni stroški v tem času znatno povečali. Sedem milijonov lir pa je odbor določil za nekatera popravljalna dela v gledališču «Verdi». V zvezi s sklepom, da se v mestu obnovijo napisne tablice ulic odnosno, da se postavijo nove tablice, na katerih bodo imena ulic natisnjena tako, da jih vremenski vplivi ne bodo zbrisali, je občinski odbor sklenil razpisati zasebno dražbo za dobavo teh tablic.

Nato je občinski odbor razpravljal o odgovoru, ki ga je dobila občinska uprava od ministrstva za šolstvo v zvezi s spremembo dvoletne strokovne trgovske šole «Carli» v državni strokovni zavod. Ministrstvo je ta predlog odobrilo pod pogojem, da občinska uprava prevzame v svoje breme vse stroške, ki bodo izhajali iz te spremembe. Občinski odbor je sklenil, da sprejme te stroške. Poleg tega je občinski odbor dal svoj pristanek za gradnjo novega krematorija v bližini občinske klavnice, ker sedanji krematorij, ki je bil zgrajen že pred mnogimi leti, ne ustreza več sedanjim potrebam. Ob zaključku je občinski odbor sklenil razpisati natečaj za tri mesta inženirjev pri občinskem oddelku za javna dela.

Zakaj «po vsej verjetnosti»?

V oglasu za novo premiero Slovenskega gledališča se bodo bralci najbrž čudili dostavku, da bo ta premiera «po vsej verjetnosti» v soboto. Tudi mi smo se čudili, pa smo v gledališču vprašali, zakaj ta nenavaden dostavek. Povedali so nam, da je to zaradi tega, ker jim včeraj do večera še ni bilo mogoče premiere z vso gotovostjo napovedati za soboto. Vse je odvisno od tega, ali bo v soboto in nedeljo Avditorij za Slovensko gledališče prost ali ne. O vsem tem se že dolgo govori in bilo je nešteto pisem, osebnih in telefonskih razgovorov z raznimi osebami. Bilo je tudi mnogo zagotovil naklonjenosti in dobre volje in gledališče upa, da bo do sobotne premiere prišlo. Stoodstotne gotovosti pa še vedno ni. Vsekakor pa se je sobota že toliko približala, da gledališče z napovedjo premiere ne more več čakati. (Odpoved je zadnji ali predzadnji dan še možna; če pa naj gledališče čaka recimo do petka, da bo z vso gotovostjo vedelo, ali bo ali ne dvorana na razpolago, je tedaj prepozno za objavo.)

Kot je razvidno iz napovedi gledališča je s to premiero v zvezi tudi proslava 40-letnice gledališkega dela igralca Modesta Sancina. Razlog več torej, da gledališče občinstvu premiero pravočasno najavi.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V SOBOTO, 6. APRILA OB 21. URI
po vsej verjetnosti
p r e m i e r a

V NEDELJO, 7. APRILA OB 17. URI
r e p r i z a
V AVDITORIJU V TRSTU

40-letnica umetniškega delovanja
MODESTA SANCINA

ARTHUR MILLER

SMRT TRGOVSKEGA POTNIKA

Willy Loman, trgovski potnik — MODEST SANCIN; Linda, njegova žena — Leli Nakrstova; Biff, njegov sin — Stane Starešinič; Happy, njegov sin — Silvij Kobal, Charley — Jožko Lukeš; Bernard, njegov sin — Adrijan Rustja; Stric Ben, Willyjev brat — Stane Raztresen; ženska — Zlata Rodoškova; Howard Wagner — Rado Nakrst; Stanley — Edvard Martinuzzi; Dekle — Forsythova — Mira Sardočeva; Letta — Miranda Caharija.

Scena: ing. ERNEST FRANZ
Kostumi: ALENKA BARTL
Glasba: BOJAN ADAMIČ
Režija: SLAVKO JAN

Prepovedano mladini pod 18. letom!

Gledališča

GLEDALIŠČE VERDI

Danes ob 21. uri prva predstava Offenbachove komične opere «Lepa Helena». Dirigent Mario Bugamelli. V glavnih vlogah bodo nastopili: Gianna Galli, Alvinio Mischiano, Paolo Montarsolo, Marina Cucchio, Enrico Dezan itd.

Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic.

Kino

Nazionale 15.30 «Arsenio Lupin contro Arsenio Lupin» Jean-Claude Brialy, Jean-Pierre Cassel.
Arcobaleno 16.00 «La smania addosso» Vittorio Gassman, Annette Stroyberg. Prepovedano mladini.
Fenice 15.00 «Budda» Technicolor.
Excelsior 16.00 «La cronaca di un assassinio». Prepovedano mladini pod 14. letom.
Grattacielo 16.00 «Russia sotto inchiesta» Cinemascope Agfacolor.
Supercinema 16.00 «La donna nel mondo». Technicolor. Prepovedano mladini.
Alabarda 16.00 «La donna degli altri è sempre più bella» Tognazzi, Vianello, Walter Chiari, Sandra Mondaini. Prepovedano mladini.
Filodrammatico 16.00 «Voglio essere tua» Ava Gardner, Robert Mitchum. Prepovedano mladini.
Aurora 16.00 «La steppa».
Cristallo 16.30 «Paradiso dell'uomo» Technicolor. Prepovedano mladini.
Capitol 16.00 «La guerra dei bottoni».
Garibaldi 16.30 «Il segno di Venere» Sophia Loren, Vittorio De Sica, Franca Valeri, Peppino De Filippo.
Massimo 16.00 «Il trionfo di Robin Hood» Technicolor. John Burnett, Gia Scala.
Impero 16.00 «La grande ruota».
Moderno 16.30 «Il falso traditore» — Technicolor. William Holden, Lilli Palmer.
Astoria 16.00 21.00 Dva izredna filma: «Berlino est — passaporto falso», «La valle degli alberi rossi». Cene 200 in 150 lir.
Astra 16.30 «I due della legione».
Vittorio Veneto 14.45 «La strada a spirale» Technicolor. Rock Hudson.
Abbazia 16.00 «I briganti italiani» Vittorio Gassman, Ernest Borgnine, Rossana Schiaffino.
Marconi 16.00 «Mister Brown contro l'Inghilterra» Terry Thomas, Peter Sellers.
Ideale 16.00 «L'amico del giaguaro» Walter Chiari.
Skedenj 16.00 «I miserabili» Cinemascope technicolor.

Izleti

Prosvetno društvo v Skednju organizira 25. aprila 1963 enodnevni izlet v Velenje in Šoštanj. Vpisovanje na društvenem sedežu, via di Servola 124. I., od srede 27. 3. 1963 dalje, vsak dan od 20.30 do 22. ure, razen sobote in nedelje.

• • •

Slovensko planinsko društvo v Trstu priredi 15. aprila izlet skozi Ljubljano in Kranj na K. avec. Vpisovanje na sedežu v Ul. Geppa 9-II. v uradnih urah.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 2. aprila se je v Trstu rodilo 12 otrok, umrlo pa je 11 oseb.

UMRLI SO: 71-letna Adele Babic por. Zancan, 64-letna Eufrosina Sergentini vd. Depolo, 80-letni Antonio Franceschini, 67-letni Nicolo Vulich, 72-letna Antonia Mlac, 77-letna Benvenuta Camarotto vd. Giovannini, 67-letni Giuseppe Martini, 24-letni Flavio Mallardi, 70-letni Antonio Tassan, 71-letna Maria Gross, 93-letna Maria Simic vd. Ribaldini.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Crevato, Ul. Roma 15; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Al Lloyd, Ul. dell'Orologio 6; dr. Signori, Trg dell'Ospedale 8.

TISKOVNA KONFERENCA PREDSEDNIKA ZVEZE ZDRAVNIŠKIH ZBORNIC

Jutri 24-urna stavka zdravnikov po vsej državi

Pojutrišnjem pa se prične stavkovno gibanje zdravnikov bolniških blagajn
Pogajanja o spornih točkah pogodbe kovinarjev in zahtevah pomorščakov

Jutri se prične po vsej državi splošna stavka zdravnikov, pojutrišnjem pa pričnejo zdravniki raznih bolniških blagajn svoje sindikalno gibanje nesodelovanja s temi ustanovami. Včeraj je imel v zvezi s tem novim protestnim gibanjem zdravnikov predsednik zveze zdravniških zbornic poslanec Chiarolanza v Rimu tiskovno konferenco, na kateri je še enkrat poudaril vzroke stavkovne borbe in orisal njen potek. Jutri bodo zdravniki zaprli vse ambulante ter ne bodo opravljali niti splošnih niti specialističnih pregledov. Zdravniška pomoč pa bo zagotovljena v nujnih primerih. Zato bodo po vseh pokrajinah prebivalcem na razpolago določeni zdravniki. V bolnišnicah bo delovala služba nujne pomoči ter bodo opravljali neodložljive operacije. Skupno z zasebnimi ambulantami bodo zaprte tudi vse ambulante bolniških blagajn. Na medicinskih fakultetah ne bo predavanj, zdravniki, zaposleni v javnih uradih, pa bodo prekinili svoje redno delo. Toda zdravniške zbornice so dale navodila, da bo v vsakem primeru poskrbljeno za nujno pomoč bolnikom v skladu z zdravniškimi izročili. Jutri bodo tudi po vseh pokrajinah skupščine zdravnikov

Na teh skupščinah bodo določili tudi vse podrobnosti stavkovnega gibanja nesodelovanja z bolniškimi blagajnami, za kar so že izdali nekaj splošnih navodil. Vendar pa je prepuščeno zastopstvom zdravnikov po raznih pokrajinah, da prilagodijo borbo krajevnim razmeram in potrebam. Stavka nesodelovanja pomeni pravzaprav, da se vzpostavijo med zdravnikom in bolnikom odnosi, ki bodo sloneli na človečanski in poklicni podlagi, to je, odstranili bodo vse birokratske bolniško-zavarovalne ovire. Od 5. aprila dalje ne bodo zdravniki upoštevali nobenih upravnih omejitev ter bodo nudili pomoč le na podlagi kliničnih in terapevtskih ocen. Kar se tiče zdravil, bodo zdravniki izdajali recepte za takšna zdravila, ki se jim bodo zdela najbolj primerna za zdravljenje ter bodo ukinili vse omejitve, zlasti pa ne bodo upoštevali tako imenovanih seznamov dopuščenih zdravil.

Kar se tiče trajanja stavkovnega gibanja, je Chiarolanza dejal, da ne more povedati točnega roka ter da se bodo zdravniki borili, dokler ne bodo sprejeli vsaj njihovih minimalnih zahtev. Na koncu je predsednik zveze zdravniških zbornic dejal, da je prepričan o popolnem uspehu stavke.

• • •

V ponedeljek 8. aprila bo v Rimu sestanek predstavnikov treh vsedržavnih sindikalnih zvez in zvez kovinarjev ter predstavnikov Confindustrie, da proučijo sporne točke uveljavljanja nove delovne pogodbe glede absorbiranja poviškov, kvalifikacij, nagrad in razlik v plačah. Predstavniki delavcev in delodajalcev so se sporazumeli o tem sestanku po posredovanju ministra za delo. Minister je namreč poslal predstavnikom vseh kategorij pismo, v katerem je pozval obe stranki, naj se skušata sporazumeti na najvišji, to je medzvezni ravni. Če se bodo na sestanku na splošno sporazumeli o razlagi spornih točk, se bodo nadaljevala pogajanja med zastopniki kovinarjev in industrijcev, če ne, pa bo posredoval minister.

• • •

Na sedežu Intersinda v Rimu so se sestali predstavniki plovnih družb IRI in sindikatov pomorščakov ter sklenili, da se bodo zasebni brodarji in brodarji IRI ločeno pogajali o zahtevah pomorščakov. Jutri popoldne se bodo začeli pogajati z zasebnimi brodarji o izboljšanju prejemkov, ureditvi posebnih izmen, socialnem zavarovanju pomorščakov ter o raznih normativnih vprašanjih.

Objavljeni seznami predsednikov volišč

Deželna volilna komisija pri tržaškem prizivnem sodišču je včeraj objavila seznam predsednikov volišč za vse volilne sedeže našega področja. Skupno je komisija imenovala 1602 predsednika, kolikor je volišč na celotnem področju dežele. V tržaški pokrajini so imenovali 386 predsednikov, goriški 178 in videmski 1028. Največ volišč je v Trstu in sicer 357, sledi Videm s 108 volišči in Gorica s 56. V devinsko-nabrežinski občini je 10 volišč, v miljski 16, v zgoniški 3, v dolinski 9 in v repentaborski eno volišče.

PREDVČERAJŠNJIM ZVEČER NA KOLONKOVCU

Roparski napad pobalinov na žensko v samotni ulici

Hoteli so ji iztrgati ročno torbico, kar pa se jim ni posrečilo zaradi odpora napadene in nenadnega prihoda nekega avtomobila

Predvčerajšnjim okrog 19. ure je 25-letna Anna Carmen Moras iz Ul. Valerio 91 šla po Klancu Zugnano na Kolonkovcu, da bi obiskala svojo teto v Ul. Monteverdi. Ko se je približala prvi prečni cesti, je nenadoma zagledala pred seboj tri pobaline, stare od 16 do 18 let, ki so planili iz teme. Prvi jo je zagrabil za ramena in ji je hotel iztrgati iz rok torbico, njegova pajdaša pa sta stala na straži. Morasova, ki jo je nenadni napad sicer presenetil, se je nekoliko prestrašila, vendar je imela toliko poguma in prisebnosti, da se je uprla podležem, ki so jo podrli in jo vlekli kakšnih 20 m, da bi ji iztrgali torbico. Čeprav je bila vsa pobita, se je še vedno branila in ni pustila iz rok torbice. Na srečo je tedaj privozil mimo avto in podleži so pustili svojo žrtev ter naglo zbežali

Morasova je nato odšla na komisariat javne varnosti pri Sv. Soboti, kjer je povedala, kaj se ji je zgodilo. Nato so jo spremili v bolnišnico, kjer so ji nudili prvo zdravniško pomoč. Pobila se je namreč po kolenih in rokah, zaradi česar se bo morala zdraviti dober teden. Agenti omenjenega komisariata so takoj začeli s preiskavo, vendar niso prišli še na sled krivcem.

Ko je včeraj popoldne 61-letni Josip Živic iz Ul. Calvola šel čez Ul. Molin a vento, va je z avtomobilskim furgonom povozil 25-letni Carlo Grudina iz Vidma. Živic se je pobil po levi roki in je krvavel iz nosa. Z rešilnim avtom so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo zdravniško pomoč. Zdraviti se bo moral 10 dni.

SINOČI V SLOVENSKEM KLUBU

Zanimivo predavanje Filiberta Benedetiča

Sinoči je «Slovenski klub» priredil v Gregorčičevi dvorani zanimivo predavanje mladega goriškega pesnika Filiberta Benedetiča o «novih poteh v ruski književnosti». Predavanje je privabilo številne poslušalce, saj gre za temo, ki je sedaj zelo zanimiva zaradi zadnjega kulturnega razvoja v Sovjetski zvezi in polemik, ki jih ta razvoj prinaša.

Benedetič je svoja izvajanja utemeljil z globokim humanizmom ruske literature, ki je od svojega nastanka videla predvsem človeka in njegov odnos do družbe. Tako je prav umetnik-pesnik tudi sedaj v ospredju teh vprašanj. Podrobneje je orisal dva najbolj znana pesnika Jevtušenka in Voznesenskega in prečital vrsto njunih pesmi najprej v ruščini, nato pa v lastnem prevodu.

Zanimivo predavanje bomo natisnili v nedeljski številki našega lista.

V OKVIRU TRŽAŠKEGA VELESEJMA

Tudi letos razstava lesa z močno mednarodno udeležbo

30. junija bo dan posvečen lesu z razpravo o trgovini in industrijski uporabi tropskega lesa

V okviru tržaškega velesejma bo tudi letos prirejena dvanajsta razstava lesa, na kateri bodo sodelovale številne države in med njimi Avstrija in Jugoslavija z že tradicionalnima obsežnejšima razstavama, pomemben prostor pa bo posvečen tropskemu lesu.

Velesejem bo ponovno posvetil lesu poseben dan, ko bodo priredili tudi zasedanje posvečeno lesu, kateremu bo predsedoval novi generalni ravnatelj za gorsko gospodarstvo in gozdove ministrstva za kmetijstvo dr. Vitantonio Pizzigallo, prisotni pa bodo številni italijanski in tuji strokovnjaki.

Zasedanje o lesu bo v nedeljo 30. junija in bodo na njem razpravljali o aktualni temi: «Trgovina in industrijska uporaba tropskega lesa». Znano je namreč, da se zadnja leta naglo krepi trgovina s tropskim lesom. To iz dveh razlogov: modernemu okusu odgovarja zlasti tropski les, tako da ta les vedno bolj uporabljajo pri pohištvu, notranji opremi in drugod. Tu ne gre toliko za nekak «modni krik», temveč za splošni arhitektonski razvoj, istočasno pa tudi za odlično kvaliteto tropskega lesa. Istočasno številne, zlasti nove države Azije in Afrike, skušajo izpopolniti svoj gospodarski ustroj in zato tudi razvijajo zunanjo trgovino. Imajo pa na razpolago za prodajo predvsem les. Iz teh dvojnih razlogov se uvoz lesa iz omenjenih področij stalno veča, kar je pomembno tudi za krepitev prometa v obratno smer, saj se s tem uvozom ustvarjajo sredstva, s katerimi azijske in afriške države kupujejo stroje in drugo opremo. Trst je za tovrstno trgovino idealna posredniška točka.

Na dnevu posvečenem lesu bodo sodelovale delegacije iz različnih držav in tako je že zagotovljena prisotnost Avstrijcev in Jugoslovanov, prisotni pa bodo tudi predstavniki prekomorskih držav in predstavniki najpomembnejših italijanskih lesnih podjetij.

Skupščina delegatov vzajemne bolniške blagajne trgovcev

Preteklo sredo, 27. marca, je bila skupščina delegatov vzajemne bolniške blagajne trgovcev tržaške pokrajine, na kateri so razpravljali in odobrili obračun za poslovno leto 1962. Predsednik bolniške blagajne Puppi je v svojem poročilu omenil, da se je v preteklem letu povečalo število članov blagajne na 13.309 enot. Hkrati pa je ugotovil, da še ni vpisanih v blagajno okrog 3.000 trgovcev, ki še niso izpolnili svoje zakonske obveznosti, kar gre predvsem v njihovo škodo in kar prinaša bolniški blagajni okrog 40 milijonov letno manj dohodkov.

V tej zvezi je predsednik Puppi ponovno pozval pristojne oblasti, naj imenujejo pokrajinsko komisijo za sestavo imenskih spiskov, ki jo določa zakon, kar bo omogočilo, da bodo lahko točno ugotovili, kdo še ni vpisan.

V lanskem letu je bolniška blagajna dobila od svojih oskrbovancev okrog 25 milijonov lir prispevkov. Enako vsoto prispevka pa je bolniška blagajna dobila od državne uprave. Potem ko je omenil, koliko ljudi je bolniška blagajna zdravstveno oskrbovala v lanskem letu in še druge podatke o izdatkih in drugem delovanju blagajne, je predsednik omenil dve važni točki, ki se nanašata na dopolnitev zavarovalnega sistema trgovske stroke:

1. Raztegnitev bolniškega zavarovanja na vse aktivne trgovce. V tem smislu je bil že predložen v odobritev parlamentu zakonski osnutek; 2. zakonski osnutek, ki ga je predložil v odobritev parlamenta podpredsednik Vsedržavne federacije vzajemnih bolniških blagajn trgovcev, na osnovi katerega naj bi uveljavili obvezno invalidsko in starostno zavarovanje za vse osebe, ki se ukvarjajo s trgovino.

Sporazum o dnevnicah v podjetju Schromek

Včeraj so se na uradu za delo predstavniki sindikata kovinarjev FIOM-CGIL sporazumeli z lastnikom podjetja Schromek o dnevnicah, ki jih bodo dobivali delavci, če delajo v kaki drugi delavnici. Po tem sporazumu nimajo pravice do nobene dnevnice tisti delavci, ki delajo v delavnici, za katero so jih najeli. Delavcem delavnice Schromek v Rojanu, ki jih pošljejo delat v delavnico v Aquili in obratno, pritičejo dnevnice, kot jih določa 51. člen kolektivne delovne pogodbe, in sicer: 2128 lir specializiranim delavcem, 1868 lir kvalificiranim delavcem in 1544 lir drugih kategorijam delavcev. Ta vsota se tiče cele dnevnice, to je za kosilo, večerjo in prenočevanje. Za en sam obed pa jim pritiče tretjina te vsote.

Za delavce, ki jih pošiljajo delat iz delavnice v Rojanu v razne kraje v mestu, pa velja stari notranji sporazum, po katerem dobe za vsak obed 460 lir.

Minister Gui zanikal vesti o porušenju miramarskega gradu

Iz Rima poročajo, da je minister za javno vzgojo Gui odločno zanikal vesti, po katerih naj bi porušili miramarski grad pri Trstu. To zanikanje vsebuje pismo, ki ga je minister Gui poslal poslancu Salesu, ki je glede tega vprašanja vložil interpelacijo. Minister Gui pravi, da po zagotovilih, ki jih je prejel od pristojnega ravnateljstva za spomeniško varstvo v Trstu, ni mogoče razumeti, kako je moglo sploh priti do vesti v zvezi z gradom Miramar, ki predstavlja narodni muzej in kot monumentalno poslopje s svojim krasnim parkom tudi izredno važno umetniško in turistično privlačnost Trsta.

Nezgoda delavca v pivovarni Dreher

Na delu v pivovarni Dreher se je včeraj popoldne ponesrečil 55-letni Vittorio Rabusini iz Ul. Berchet 4, ki so ga sprejeli na ortopedski oddelek in se bo moral zdraviti 30 dni. Šel je po mostovžu za nakladanje pa se je spotaknil in je nerodno padel iz višine 1,5 m. Pri tem si je zlomil desno roko. Njegovi delovni tovariši so mu priskočili na pomoč, pa so ga z avtom podjetja odpeljali v bolnišnico.

Iskanje detomorilke še vedno brez uspeha

Karabinjerji sodnijske skupine pod vodstvom kapetana Pazaglie nadaljujejo s preiskavo glede zagonetne najdbe trupla novorojenčka v Ul. Giusti, da bi odkrili mater, ali sokrivca, ki je umorila svojega otroka takoj po rojstvu, njegovo truplo pa zavrgla med smeti in odpadke.

Sodni zdravnik je napravil obdukcijo in verjetno jutri bodo truplo nedolžnega otroka pokopali na otroškem pokopališču.

TRAGIČNI EPILOG PROMETNE NESREČE NA UL. FLAVIA

Mladenič podlegel poškodbam po trčenju z motorjem v avto

Takoj po nezgodi so ga sprejeli v bolnišnico s prognozo okrevanja v 10 dneh

Na ortopedskem oddelku je predsinočnjim okrog 2. ure umrl 25-letni Flavio Malardi iz Ulice Campanelle 126, ki se je ponesrečil v ponedeljek okrog 18. ure s skuterjem v Ul. Flavia. Vozil je skuter po omenjeni ulici proti Dacju, na zadnjem sedežu pa je sedel njegov brat Vittorio. Ko sta se približala tovarni SNIA Viscosa, sta trčila naravnost v avto, ki ga je z nasprotne strani privozil 26-letni Emilio Vidonis iz Ul. Valmaura 2. Zaradi močnega sunka sta motorista zletela na tla, avtomobilist pa je z glavo udaril v vetrobran. Pešci, ki so bili priče nesreče, so jim priskočili na pomoč in so poklicali rešilni avto. Najprej so odpeljali v bolnišnico ponesrečenega brata, nato pa še Vidonisa.

Skraja se je zdelo, da ne bo hudega in so mislili, da bo Flavio okreval v 10 dneh. Pri padcu se je pobil in ranil po kolenih in desni nogi, dobil je živčni pretres in ga je močno bolela glava, verjetno pa je dobil tudi notranje poškodbe, zaradi česar je bila zaman vsa zdravniška oskrba. Njegov brat se je pobil in ranil po levi nogi in se bo moral zdraviti 10 dni, Vidonis pa se je pobil in ranil po čelu in bo okreval v nekaj dneh.

Pogreb pokojnega Flavia bo jutri, ker hudo prizadeta družina čaka sorodnike iz Foggie. Pokojni Malardi, ki mu je pred nekaj leti umrla mati, je živel z očetom in bratom, s katerim se je peljal s skuterjem. Bil je mirnega značaja in je bil zaposlen v neki trgovini.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

V sindikalnem sporu dr. Teiner-Passin sodniki potrdili razsodbo prve instance

Niti priziv ga ni rešil kazni zaradi goljufije - Oprostilna razsodba v zvezi z nenamernim umorom

Pred kazenskim sodiščem (predsednik Rosano, tožilec De Franco, obramba Padovani), ki je razsojalo v svojstvu prizivnega sodišča, se je včeraj ponovno zagovarjal dr. Teiner, bivši tajnik tržaške federacije PSI ter odgovorni funkcionar sindikalne organizacije pomorskih delavcev in uslužbencev Sindan.

Kot smo že poročali lani, je dr. Teinerja prijavil sodišču 32-letni Sergio Passin, ki se je čutil užaljenega zaradi izjave v nekem potrdilu. Passin je bil do 1959. leta uslužben pri omenjeni sindikalni organizaciji. Dr. Teiner, ki je bil tedaj odgovorni sindikalni voditelj, je smatral, da Passin ni opravljal svojih dolžnosti, kot bi jih moral. Zato je prišlo med njima do hudih trenj, nakar je dr. Teiner izročil Passinu potrdilo namenjeno Uradu za delo, v katerem je bilo rečeno, da so ga odpustili zaradi nerednosti v upravnem poslovanju, malomarnosti pri delu ter drugih prestopkov.

Obravnava pred sodiščem se je začela že 27. septembra lani. Ni pa se končala tedaj, ker ni prišla iz Genove neka priča. Proces se je potem nadaljeval in zaključil v decembru lani, čeprav pričakovana priča spet ni prišla. Na razpravi je Passinov zastopnik zahteval za svojega varovanca 1 milijon in 300 tisoč lir odškodnine. Tožitelj pa ni imel sreče, saj je sam javni tožilec zahteval naj sodnik oprosti obtoženca. Dr. Salerno je sprejel to zahtevo ter je oprostil dr. Teinerja, z ugotovitvijo, da njegovo dejanje ni kaznivo. Sodnijske stroške je sodnik pripisal seveda Passinu.

Proti tej razsodbi se je pritožil javni tožilec. Medtem časom pa je predsednik republike izdal odlok o amnestiji. V skladu s tem odlokom je državno pravdništvo hotelo uveljaviti amnestijo tudi v Teinerjevem pogledu. Obtoženec pa je zahteval, da bi na vsak način prišlo do obravnave. Na posvetovanju so sodniki sprejeli to zahtevo.

Na včerajšnji razpravi je javni tožilec še enkrat zahteval naj se ukine kazenski postopek zaradi amnestije. Sodniki pa so potrdili razsodbo prvostopnega sodnika.

• • •

Pred kazenskim sodiščem (predsednik Boschini, tožilec Ballarini, obramba Morgera) se je moral zagovarjati tudi 54-letni Giovanni Fumagalli iz Carugate (Milano), ki se je moral zagovarjati zaradi goljufije.

Dogodki, ki so pripeljali Fumagalla pred sodnike so se odigrali že od julija do oktobra 1953. Fumagalli je bil tedaj predstavnik podjetja FAC (Smalterie Brescia), ki je izdelovalo plinske peči in gorilnike. Obtožnica je trdila, da se je Fumagalli izdajal za višjega oficirja, ki je bil odlikovan z zlato medaljo; trdil je nadalje, da je bil lastnik nepremičnin ter da je vodil dobro vpeljano trgovsko podjetje, ki je lahko računalo s številnimi klienti. Pri sleparski dejavnosti mu je pomagal tudi neki Marino Borgia, star 62 let iz Trsta. Oba sta bila obtožena, da sta ogoljufala brata Giovannija in Nazzara Varisco, lastnika omenjenega podjetja. Lagala sta jima, da imata v Trstu številne kliente ter sta naročala blago, ki sta ga potem prodajala na svojo pest. Dolgov pa nista poravnala, ali pa sta jih poravnala samo delno.

Kazensko sodišče je obravnavalo ta primer v juliju 1958. leta. Tedaj je spoznalo Fumagallija in Borgio za kriva ter ju obsodilo vsakega na 1 leto in 6 mesecev zapora ter 15.000 lir globe. Fumagalli ni bil na obravnavi. Borgio pa so sodniki tedaj proglasili za nepoboljšljivega kršitelja zakonov.

Proti razsodbi se je pritožil samo Fumagalli, toda le na podlagi nekih formalnih nepravilnosti. Prizivni sodniki so sprejeli zahtevo ter ukazali novo obravnavo pred kazenskim sodiščem. Do te je prišlo včeraj. Sodniki so sedaj obsodili obtoženca na 1 leto, 1 mesec in 15 dni zapora ter na 40.000 lir globe.

Goljufija je vrgla Fumagalliju 889.000 lir, Borgii pa nekaj čez 550.000 lir.

• • •

Mario Pizzon, star 29 let iz Tržiča — Ul. Monte sei busi, je strojnik po poklicu ter dela pri žerjavih za nakladanje tovornjakov. Sedaj se je moral zagovarjati pred kazenskimi sodniki, ker so ga obtožili, da je nenamerno ubil nekega delavca.

Do nesreče je prišlo 14. februarja lani v sesljanskem kamnolomu. Žrtev tragičnega naključja je bil 58-letni Marco Coronica iz Sesljana št. 85/b.

Pizzon se je pravkar lotil nakladanja kamenja na neki tovornik. Kot vedno je bil opozoril z zvočnim signalom, da bo pognal v tek stroj. Blizu kamiona je stal tedaj Coronica, ki je držal v roki težko kladivo s katerim je razbijal večje kamne na tovorniku. Pripravljal se je, da se bo povzpel na tovornik, ko ga je nenadoma žerjav stisnil ob vozilo. Pri tem je dobil razne poškodbe: zlom desne ključnice, zvitje leve rame, zlom desnega zapestja ter druge lažje poškodbe. V bolnišnici je umrl tri dni pozneje zaradi pljučnice.

Obtoženčevemu zagovorniku se je posrečilo dokazati, da Pizzon, ki je sedel v kabini težkega stroja ni mogel videti nesrečnega delavca, ki je stal precej nižje. Zato so ga sodniki oprostili

Dve prometni nezgodi na Furlanski cesti

Včeraj okrog 9. ure se je 40-letni Pio Ernesto Iscra iz Ul. Tintoretto 4 peljal z avtom po Furlanski cesti in je hotel kreniti na levo k sedežu jugoslovanskega konzulata. Tedaj pa je za njim pripeljal motorni tricikel 24-letni Vincenzo Sattin iz Ul. Rettori 4, ki ni pravočasno zapazil, da je Iscra krenil na levo. Privozil je s precejšnjo brzino in je trčil v avto. Zaradi trčenja se je tricikel prevrnil na levo stran ceste. Pri vsem tem pa se ni šoferjema zgodilo nič hudega.

Prav tako se je na omenjeni cesti zgodila prometna nesreča okrog 10. ure. Po Furlanski cesti je privozil avto 37-letni Giuseppe Paolina iz Nabrežine št. 118. Da ne bi trčil v avto, ki ga je vozil 45-letni Stojan Škrinjar s Furlanske ceste št. 85, je naglo krenil in je zaradi tega treščil v obcestni zid. Avto se je prevrnil in hudo poškodoval, Paolini pa se ni zgodilo nič hudega.

Razna obvestila

Odbor Podpornega društva Dijaška Matica v Trstu bo imel sejo danes 3. aprila ob 20. uri na sedežu v Ul. Geppa 9.

• • •

Prosvetno društvo Barkovlje — Vsi odborniki so vabljeni na sejo, ki bo v petek 5. aprila ob 21. uri v društvenih prostorih.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina gospe Jožice Senčar daruje družina Simonič z Opčin 1000 lir za Glasbeno Matico.

V počastitev spomina gospe Jožice Senčar daruje prof. Marta Furlan 4000 lir za Dijaško Matico.

Z ladjo po Dalmaciji in na Krf

Na razpolago imamo nekaj prostorov za enajstdnevno križarjenje po Dalmaciji in na Krf v času od 5. do 16. aprila. Reklamne cene!

☆

Za velikonočna praznika

14. in 15. aprila pa prirejamo izlet na Reko in v Opatijo, združen z izleti v bližnjo okolico.

☆

Informacije in vpisovanje pri turističnem in potovalnem uradu

«AURORA»
Ul. Cicerone 4
tel. 29243

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 3. t. m. z začetkom ob 19.30 Metro barvni film:
HO GIURATO DI UCCIDERTI
(Zaprisegel sem, da te bom ubil)
Igrajo: CARMEN SEVILLA, RAF VALLONE, JORGE MISTRAL

KINO ROSANDRA BOLJUNEC
predvaja danes 3. t. m. z začetom ob 17.30 uri film:
LE PARIGINE (PARIŽANKE)
Igrajo: FRANCOISE BRION, CATHERINE DENEUVE, ELINA LABOURDETTE, DANY ROBIN in DANY SAVAL
Prepovedano mladini

RAZVOJ LATINSKO-AMERIŠKIH DRŽAV

Napredna Mehika danes in jutri

Izreden razvoj jedrske znanosti - Uporaba jedrske energije v industriji - Mateosova politika v prid miru in splošnega napredka

Mehika bo letos stopila v svoje jedrsko obdobje. Raziskovanja in obsežna pripravljalna dela, posebno glede zagotovitve domačih znanstvenih in tehničnih kadrov, so pred zaključkom, tako da bo Mehika še letos razpolagala z dvema tovarnama za ekstrakcijo urana, z novo postavljenim jedrskim reaktorjem in 3 kg uranovega oksida dnevno. To bo nekakšno kronanje mehiških naporov na tem področju, obsežneje zatetih leta 1955, ko je vlada predsednika Adolfa Lopeza Mateosa ustanovila prvo nacionalno komisijo za jedrsko energijo in raziskovanja. Ti napori pa imajo za svoj edini in izključni cilj, da se ta znanstvena odkritja in pridobitve izkoristijo v miroljubne namene. Po nekaterih vesteh so si radio-izotopi v tej deželi že davno pridobili državljansko pravico tako v medicini kot v industriji in poljedelstvu. Njihova poraba se od leta do leta veča celo do 30 odstotkov.

Tako zavzema Mehika med 20 republikami Latinske Amerike prvo mesto v pogledu osvajanja atomskega sveta, saj je od eksperimentalne že celo prešla k industrijski fazi izkoriščanja jedrske energije. To je, kot poudarjajo v Mehiki ,rezultat dvojne politike predsednika Adolfa Lopeza Mateosa. Dvojne zaradi tega, ker je Mehika, vzporedno s temi svojimi napori, zavzemala obenem tudi vidno mesto v svetu glede na svoje zahteve, da se čimprej prenehajo poizkusne eksplozije jedrskega orožja. Predsednik Mateos je nedavno pozval javnost Latinske Amerike, da «jasno in odločno dvigne svoj glas za popolno ustavitev jedrskih poizkusov v vojne namene». Takšno mehiško stališče se zadnji čas posebno izraža v dejavnosti mehiškega predstavnika v ženevskem odboru sedemnajstorice, Padilla Nerve.

Mehika je dežela v razvoju. Dejstvo, da tudi na jedrskem področju dosega tako velike uspehe, dokazuje, da se bo v najkrajšem času razvila v pomembno silo tudi v tem pogledu, saj razpolaga z vsemi potrebnimi pogoji, da bi mogla stopiti v vrsto držav, ki v največji meri izkoriščajo pridobitve jedrske znanosti in energije v miroljubne namene.

Rezultati vloženih naporov bodo že v kratkem vidni, kot je izjavil neki predstavnik vladne komisije za jedrsko energijo: dve tovarni, vsaka s kapaciteto ekstrakcije okrog 25 ton uranove rude dnevno, sta že v zaključni fazi izgraditve. Prva bo zagotovila proizvodnjo 2 kg urana dnevno, druga pa 1 kg. Obenem nadaljujejo z deli na montaži prvega industrijskega jedrskega reaktorja, kakor tudi generatorja 12 milijonov elektronvoltov, nekajkrat močnejšega od onega, ki z njim že razpolaga mehiška osrednja univerzitetna ustanova v mestu Mexico. V tem svojem podvigu Mehika računa na izdatno pomoč mednarodne agencije za atomsko energijo, toda tudi že na lastne mehiške inženirje, tehnike in znanstvenike.

V pogledu jedrskih rudnin, prištevamo Mehiko med najbogatejše dežele sveta. Sicer pa to potrjuje tudi dejstvo, da bo ta dežela iz 50 ton rudnin, ki jih bo dnevno predelovala v dveh tovarnah, proizvedla 3 kg uranovega oksida. Dosedanja raziskovanja so odkrila še druga znatna nahajališča jedrskih rudnin, od katerih se nekatera že izkoriščajo. Od januarja letos, pa so v petih federalnih državah začeli z nadaljnjimi novimi raziskovanji. Že prej pa so zelo ugodna nahajališča bila odkrita na 140 mestih, tako da more Mehika že danes proizvesti okrog 50.000 ton rudnin.

Nova raziskovanja imajo za cilj, da se kar najbolj natančno ugotove mehiške jedrske rezerve, a njihovi rezultati bodo vladi služili za osnovo pri načrtovanju razvoja jedrske energije glede na časovne termine.

Posebno pomembno je bilo vlaganje naporov za zagotovitev domačih kadrov. V tem pogledu je Mehika med 20 latinsko-ameriškimi državami odšla najdalje. Svoje tehnike, inženirje in znanstvenike pa je šolala ne samo za potrebe jedrske energije, marveč tudi za ostale panoge. V teh naporih vlada predsednika Adolfa Lopeza Mateosa ni štedila z napori in sredstvi. Orientirala se je tudi na zunanje sodelovanje, bodisi z znanstvenimi središči sosednjih ZDA, kakor tudi z mednarodno agencijo za atomsko energijo, katere sedež je na Dunaju.

Na nekem mednarodnem srečanju jedrskih znanstvenikov, ki se je pred kratkim vršilo, so mehiški predstavniki predložili 28 od skupnih 137 pripravljenih študij. Njim je uspelo celo znanstveno raziskati ter obdelati tako imenovane umetne radioaktivne prstane ,ki se začasno ustvarjajo zaradi poizkusnih jedrskih eksplozij v velikih višinah. Pri tem se, seveda, niso odpovedali tudi temu, da znanstveno obdelajo možne usodne posledice premočnega žarčenja, kar vladi spet omogoča solidno podlago za njeno nepomirljivo stališče in aktivno zalaganje v prid prenehanja jedrskih poizkusov v vojne namene.

To nasprotovanje nevarnostim, ki jih lahko prinese jedrska energija, obenem pa povečevanje naporov za kar najbolj obsežno izkoriščanje te energije v korist splošnega napredka vsega ljudstva, predstavlja dva neločljiva atributa mehiškega «danes in jutri» na področju še neodkritih možnosti atomskega sveta.

J. M.

Prisrčno slovo med predsednikoma Titom in Lopezom Mateosom, preden je gost iz Mehike z letalom zapustil jugoslovansko prestolnico

Odkrite freske v Zadru

Pri kopanju temeljev za nova stanovanjska poslopja na zahodnem delu Zelenega trga, so v Zadru prišli do pomembnega arheološkega odkritja. Izkopali so sicer deloma poškodovane, toda še vedno dokaj dobro ohranjene freske, katerih posamezne dele so strokovnjaki Zavoda za varstvo spomenikov in Arheološkega muzeja takoj začeli zbirati, da bi jih znova sestavili. Dela so trajala dva meseca. Strokovnjaki so ugotovili, da gre za zidno slikarstvo iz II. stoletja. Ko bodo freske sestavljene bo mogoče tudi ugotoviti, kaj predstavljajo. Nedvomno pa gre za važno in zanimivo odkritje.

IZ KNJIGE LEVA NIKULINA

Diabolična operacija proti Tuhačevskemu

General Jakir pred ustrelitvijo: «Živel Stalin!» - Heydrichova vloga v načrtu, naperjenem proti sovjetskim vojaškim voditeljem

2.

MOSKVA, marca. — Lev Nikulin, ki smo v včerajšnji številki objavili nekatere izvlečke iz njegove knjige «Maršal Tuhačevski», pravi v nadaljevanju opisovanja tragičnega dogodka še sledeče:

«11. junija 1937 je bilo sporočeno, da so bili aretirani maršal Tuhačevski, komandanta vojaških okrožji Jakir in Uborevič, namestnik komandanta vojaškega okrožja Primakov, načelnik akademije Kork, načelnik uprave za oficirske kadre Feldman in vojaški ataše v Angliji Putno. Obenem se je razširila vest o samomoru generala Gamarnika.

Na preteklem kongresu sovjetske partije in na zadnjem posvetovanju v Kremlju, je Nikita Hruščov odkril neke podrobnosti o aretacijah vidnih vojaških komandantov. Nobeden od teh ni verjel, da je Stalin vedel za njihovo aretacijo, pač pa so vsi bili prepričani, da bo on ugotovil napako in ukazal njihovo izpustitev. Jakir je celo verjel do zadnjega trenutka, ko je že bil obsojen na smrt, pa je pred samo ustrelitvijo še vedno zahteval, da o vsem obveste Stalina in, ko so vojaki že dvignili puške, je vzkliknil: «Živel Stalin.»

(V času 22. kongresa, ko je bila prvič odkrita resnica o nasilni odstranitvi vidnih vojaških komandantov, je sin generala Jakira pred mavzolejem na Rdečem trgu improviziral manjši protistalinski miting - op. p.)

Razprava se je vršila za zaprtimi vrati. V sporočilu o njenem poteku je bilo rečeno, da so obtoženci priznali svojo krivdo. Po nekaterih podatkih, se je Tuhačevski v teku razprave obrnil do enega od obtožencev, ki so dokazovali njegovo zvezo s Trockim, in mu rekel: «Povejte mi, ali se vam ni to sanjalo.»

Po drugih podatkih, pa naj bi bil rekel: «Zdi se mi, da sanjam.»

Vsi obtoženci so bili obsojeni na smrt z ustrelitvijo, nakar je bila obsodba takoj izvršena. To je bil začetek nezadržne samovolje Stalina nasproti številnim vidnim poveljnikom Rdeče armade.

Po Stalinovem ukazu so bili fizično uničeni tudi mati maršala Tuhačevskega, njegova sestra Sofija in brata Aleksander pa Nikolaj. Njegove tri druge sestre so bile poslane v taborišče, kamor so kasneje spravili tudi njegovo hčerko, brž ko je postala polnoletna.

Kakšni neizpodbitni dokazi so bili predloženi sodnikom, med katerimi so bili tudi nekateri vojni tovariši Tuhačevskega?

Ne zaradi senzacije, marveč za to, da bi se ugotovila dejstva, se je nujno opreti tudi na nekatere tuje vire. V gradivu, ki odkriva provokatorsko dejavnost hitlerjevskega Gestapa, Abwehra in SD (varnostne službe), ki ji je načeloval Heydrich, je govora tudi o Tuhačevskem in aferi, ki je vezana na njegovo ime. O tem je Jan Kolvin v svoji knjigi «Master Spy», v poglavju «Ruski vozel», zapisal sledeče: «V drugi polovici l. 1936 je Heydrich obiskal Canarisa (načelnika nemške obveščevalne službe Abwehr, ki so ga kasneje hitlerjevci likvidirali) in zahteval od njega, da mu izroči faksimile sovjetsko-nemškega vojaškega sporazuma, na katerem je bil tudi podpis Tuhačevskega (veljavnost sporazuma je v časovnem pogledu že potekla). Poleg tega je Heydrich izrazil tudi željo, da bi zanj našli nekaj grafoloških izvedencev, ki bi podpise z dokumenta znali ponarediti: Ob isti priliki je še izjavil, da mu je ta material neobhodno potreben za izvedbo skrajno tajne operacije, ki jo je Hitler zaupal prav njemu, Heydrichu. Namen je bil izdelati dokumente, o katerih vsebini bi zatem na en ali drug način seznanili Ruse. Canaris je bil zelo oprezen v odnosu do Heydrichove prošnje in je skušal dobiti natančnejše podatke o nameravani operaciji.

Heydrich je kasneje še enkrat obiskal Canarisa in mu z zadovoljstvom pripovedoval, da je našel neko drugo pot za falzificiranje dokumentov, ki naj bi se nanašali na dopisovanje med voditelji nemške vojske in Tuhačevskim. Iz teh ponarejenih dokumentov je izhajalo, da je Tuhačevski imel namen zrušiti sovjetsko oblast. Heydrich je Canarisu povedal, da je dokumente izdelal po naročilu Hitlerja, nakar so bili ti izročeni češkoslovaškemu generalštabu, od koder so zatem prišli v Moskvo.»

Avtor knjige «Master Spy» pravi dalje: «Verjetno ne bo nikoli moč izvedeti, kakšno vlogo so ti podtaknjeni dokumenti odigrali v usodi Tuhačevskega in drugih vojaških voditeljev. Podrobnosti o tem vprašanju so navedene v vrsti publikacij nemškega tiska, kjer so jih bili objavili oficirji nemške vojaške obveščevalne službe. V nekaterih teh verzij je govora, da so dokumenti bili v začetku izročeni češkoslovaškemu generalštabu, a da jih je zatem Beneš ukazal poslati Stalinu.»

H. F. Hegner v svoji knjigi «Reichskanzlei» govori o raznih dokumentih, ki se tičejo Tuhačevskega in kateri so iz Berlina preko Prage prišli v roke Stalina. V tej knjigi je opisan tudi razgovor, ki ga je Heydrich imel s Hitlerjem in Himmlerjem:

«... Zdaj se nam nudi možnost, da se vmešamo v notranje zadeve Sovjetske zveze. Izdelamo lahko dokumente, ki dokazujejo, da je maršal vodil z nami razgovore glede organizacije zarote proti Stalinu. Naši strokovnjaki so sposobni napraviti dokumente, ki bodo kot pravi, a obstajajo tudi poti, po katerih bodo ti prišli v roke Stalina. Če bo prišlo do čistke, ne bo ta zajela samo Tuhačevskega, a rezultat tega bo, da bo Rdeča armada znatno oslabljena. Vsak udarec, ki bo zadel Tuhačevskega, bo okrepil naše vojaške pozicije.»

V knjigi, ki je l. 1956 izšla v New Yorku («The Red Army»), je govora o sporočilu Beneša Winstonu Churchillu glede tega, da so «Čehi predali Rusom dokaze o krivdi Tuhačevskega.»

Zaman se je trudil Jan Kolvin, ko je v svoji knjigi trdil, da «se ne bo nikoli izvedelo», kakšno vlogo so odigrali podtaknjeni dokumenti v usodi Tuhačevskega in drugih vojaških voditeljev.

Leta 1959 je izšla knjiga Guentherja Peisa «Človek, ki je začel vojno». Avtor opisuje tajno dejavnost polkovnika hitlerjevske varnostne službe, provokatorja Alfreda Neuzschoksa. Na osnovi njegovega lastnega priznanja, je vojno izzval on, ko je provokatorsko zasedel radijsko postajo na nemškem ozemlju z nemškimi vojaki, preobličenimi v poljske uniforme.

Neuzschoksova provokacija je služila za povod, da je lahko nemška vojska vdrla v Poljsko. V isti knjigi je podrobno govora tudi o tem, kako so bili izdelani ponarejeni dokumenti, kateri so imeli prepričati Stalina o izdajstvu Tuhačevskega.

Načelnik varnostne službe, Heydrich, se je bil odločil, da izkoristi sporazum med sovjetskim in nemškim poveljstvom iz l. 1926, po katerem je družba «Junkers» imela nuditi svojo pomoč pri graditvi sovjetskega vojaškega letalstva. Tuhačevski je tedaj bil načelnik štaba Rdeče armade in se je, razumljivo, moral sestati z nemškimi oficirji. To so bila čisto delovna srečanja, ki so se nanašala na tehnično pomoč družbe «Junkers». To okoliščino so potem izkoristili Heydrich in njegovi sodelavci.

Nikulin v svoji knjigi pravi: «... Heydrich je bil prepričan, da bo Stalin, potem ko je obračunal s partijskimi voditelji, isto storil tudi z nekaterimi višjimi vojaškimi poveljniki, ki je zanje sumil, da so sovražno razpoloženi do njega in kulta njegove osebnosti. Hitler je takoj sprejel načrt uničenja višjih častnikov Rdeče armade po Stalinovi roki. Glavna Heydrichova predpostavka je bila: če Stalin dvomi v častnike višjega poveljstva, bo nedvomno zahteval dokaze o njihovi izdaji. V kolikor pa takih dokazov ni, jih je treba ustvariti.»

(Nadaljevanje sledi)

FRANE BARBIERI

BURJA NE VZNEMIRJA SAMO NAS TRŽAČANOV

V Senjskem prelivu divja s hitrostjo celo do 170 km na uro

Ko je vrh Vratnika zastrt z oblaki - Usoda «Regola» in njegovega kapitana - Krivda lijaka, ki se z Velebita strmo spušča do morske obale - Vendar ima starodavni Senj tudi pravo sredozemsko klimo

Dan je ugašal. Nad Ledenicami, majhno vasjo nad Novim Vinodolskom, so se zbirali oblaki, ki so se kazali v obliki nekakšnih rakov. Senjski kanal se je čedalje močneje penil, morje se je spreminjalo v prah, ki je skupaj z mrakom, ki se je spuščal, zastiral pogled proti otoku Krku.

«Sjor kapitano, ponoči bo pihala vražja burja. Prepeljite raje ladjo v pristanišče in jo dobro privežite,» je svetoval pilot pristaniškega poveljstva v Senju kapitanu italijanske ladje «Regolo» z nosilnostjo 1000 ton.

Kapitan, star morski volk, ki očitno ni bil seznanjen z muhami senjske burje, pa je samo zamahnil z roko

«Grazie, grazie, tante, signor pilota. Spoprijel sem se že tudi s slabšim vremenom. Vrvi so debele, ne bodo popustile, ne bojte se...»

Zaman je izkušeni pilot govoril kapitanu, mu prikazoval strašno moč vetra in ga opozarjal na nevarnost. Kapitan ga ni hotel poslušati.

Naslednjega dne zjutraj «Regola» v senjskem pristanišču ni bilo več. Izginil je. Našli so samo nekaj raztrganih kosov vrvi, s katerimi je bil privezan. Stari italijanski kapitan je bil izgubil življenje skupno s še dvanajstimi mornarji. Kje in kako jih je doletela smrt ni nihče izvedel.

Ta primer se je zgodil enkrat v začetku februarja leta 1956 in je eden najbolj tragičnih v bilanci povojnih nesreč, ki jih je bila povzročila senjska burja. Omenili smo ga namesto uvoda o tem redkem naravnem pojavu, silovitem vetru, ki se od časa do časa pojavlja v ozkem podvelebitskem pasu kot redkost jadranske obale.

V teku leta, posebno poleti, ko se asfalt na Jadranski magistrali dobesedno topi, se morje v kanalu med Velebitom in Krkom pogosto zdi kot tiho jezero. Slučajni potnik in turist, ki se v tem času nahajata pod Nehajem, brškone še slutita ne, kakšne vratolomnosti uganja tu ponoreli veter, ki mu pravijo senjska burja.

«Za vse to je kriva tista prekleta kotlina,» zatrjuje stari senjski pilot Ivan Vukasović, imenovani Jovo, pokazujoč s prstom proti ogromni usedi, ki se s svojim ožjim delom v obliki lijaka spušča nizdol ob skalnatih strminah Velebita do morske obale.

In res, Senj se nahaja v samem središču kamnite kotline, katera še povečuje moč in hitrost burje. Če bi tu bil gozd, pravijo, bi burja bila znatno oslabljena, preden bi dosegla morje.

Meteorološki strokovnjaki so namreč ugotovili, da ta, po svoji moči tako znani veter, nastaja zaradi pritiska hladnega zraka iz notranjosti, ki se nad Vratnikom spopada s toplimi zračnimi plastmi. Tu, na sedlastih vrhovih Velebita, prihaja do atmosferskega boja med zračnimi tokovi. Sveže zračne gmote iz senjskega zaledja potiskajo, ker so težje in s tem močnejše, toplejše morske, katere zatem strmoglavljajo skozi senjsko grlo, da bi se kmalu nato, potem ko so si v zaletu skozi ta naravni lijak pridobile strahovito hitrost, v obliki viharja zrušile na morje.

Stari Senjčani lahko natančno napovedo burjo. Na nekaterih okoliških točkah se pojavljajo naravni znaki, ki nepogrešljivo napovedujejo prihod prismuknjenega vetra.

«Ko ima Vratnik «čepico», je burja gotova,» pravi pilot Jovo. «Podobno je, če se nad Ledenicami pojavijo oblaki, ki imajo obliko pajkov, ali če je megla nad Malo Luko (zaliv na otoku Krku). Če se bliska na odprtem morju, dvigni čimprej sidro in pohiti proti domu, zakaj to je nedvoumen znak za burjo. Če pa od te strani prihaja grmenje, je sneg neogiben...»

Kdor teh znakov ne pozna, ali jih ne spoštuje, se izlaga nevarnosti, ki ga lahko stane glavo. Večino nesrečnih primerov v senjskem kanalu je bilo povzročilo prav nepoznavanje, a še bolj nespoštovanje teh naravnih zakonov.

Ko senjska burja pobesni, se ji niti najbolj hrabri pomorščaki ne morejo zoperstavljati. Nad razvrtinčeno in razpenjeno morsko površino, se dvigajo koprene vodnega prahu, ki v obliki spiral z ogromno hitrostjo divjajo od Senja proti Krku. Najnevarnejši so «refuli», iznenadni silovitj udarci burje, ki lahko dosežejo tudi hitrost nad 170 km na uro.

To zimo so najmočnejši udarci dosegali hitrost do 40 m v sekundi, kar znaša 144 km na uro, pri čemer je teža teh udarcev okrog 100 kg na kv. m.

«Ne spominjam se, da bi kdaj pihala močnejša burja, kot je bila ona leta 1956. Takrat je človeka na obali dvignila kot figov list,» pripoveduje neki stari Senjčan. V omenjenem letu je namreč hitrost burje dosegla nad 175 km na uro, živo srebro v termometru pa je zdrknilo na 17 stopinj pod ničlo. Kljub temu se nihče ne spominja, da bi to zimo glavni pomol bil tako preplavljen in zaledenel, kot letos.

Senjčani nosijo pozimi francoske čepice, ker bi jim klobuke gotovo burja odnesla v morje. Colne v pristanišču potegnejo na kopno in jih dobro pritrde. Pristaniško poveljstvo pa razpolaga s posebnimi rezervnimi vrvmi, sidri ipd., ki jih v primeru potrebe dajo na razpolago ladjam v pristanišču. Nič manj od burje ni za pomorščake nevarna tudi tako imenovana «štiga», t. j. mrtvo morje, ki se, potem ko je veter prenehal, odbija od obal otoka Krka ter v obliki velikih valov vrača proti podvelebitski strani. V takšnem primeru se malokateri «barba» upa s svojim čolnom pristati v senjskem pristanišču.

Pomorščaki pravijo: burja se poraja v Senju, poroči v Bakru in umre v Trstu. Prava senjska burja zajema pas od zaliva sv. Jelene, t. j. 4 km od Senja v smeri Crikvenice, vse do Kalića, nedaleč od Jurjeva, ki leži na nasprotni strani. Zanimivo je opazovati površino morja na tistih mestih, do koder senjska burja s svojo silo prodre. Na morski površini je v obliki ravne črte opazit: nekakšno mejo, ki strogo deli področje viharja od pasu z malone popolno «bonaco». To je svojevrstna redkost, ki je nikjer drugje na jadranski obali ni opaziti.

Seveda burja v Senju ne piha vsak dan. Starodavni Senj se lahko tudi pohvali, da ima malone vse leto pravo sredozemsko klimo, ki omogoča zelo lep razvoj turizma. Pač pa je toliko bolj strašna v zimskih in jesenskih mesecih, ko je vrh Vratnika pogosteje zavit v goste oblake. Pred kratkim je v Senj prišla neka jugoslovanska filmska skupina, da bi posnela film o tem naravnem pojavu. Člani skupine so na burjo čakali več tednov. Da bi po nepotrebnem ne zgubljali časa, so si omislili nekakšne velike ventilatorje ter jo začeli umetno ustvarjati.

«Ne kličite hudiča,» je vsa prestrašena kriknila neka stara Senjčanka, ki je opazovala improvizacijo pojava, kateri Senjčanom ni prav nič pri srcu. Razumljivo, saj senjska burja ne predstavlja samo nevšečnega naravnega pojava, marveč pravcato nesrečo, ki bi se morebiti lahko ublažila, vendar nikoli povsem odpravila.

A. K.

Gornja umetniška fotografija Beograjčana Miodraga Djordjevića, je bila visoko ocenjena tudi na razstavi v Krakovu. Bila je razstavljena pod naslovom «Glasnik»

Nedolžna zapletena bolezen

Povzročitelj prehlada še vedno neodkrit

Hamburške sanitetne oblasti so pred kratkim svetovale meščanom, da se proti prehladu bore «s potenjem v postelji, mlekom, medom in toplo limonado».

To je rezultat polstoletnega brezuspešnega napora, da bi se odkrilo učinkovito sredstvo proti eni najbolj razširjenih bolezni na svetu — proti prehladu.

Ceprav obstaja na stotine zdravil proti tej bolezni, vrela limonada in vlažni obkladki kot blažilna sredstva še niso pozabljeni. Zakaj, tudi farmacevtski preparati v resnici učinkujejo samo kot takšni. Sredstva za neposredno borbo proti prehladu namreč še niso odkrili. Medicinsko-farmakološka raziskovanja — pravi dr. Lippelt s hamburškega tropskega inštituta — niso privedla do nobenega rezultata, čeprav prinaša ta bolezen tudi dokajšnjo gospodarsko škodo: gospodarska izguba zaradi bolezenskega izostajanja delavcev od dela znaša v Zvezni nemški republiki pol milijarde mark, a v ZDA 24 milijard letno.

Vzroka, ki otežkočata borbo proti prehladu, sta dva:

1. Obolenje prehlada povzročajo izključno virusi, ki ne reagirajo več na sodobna zdravila. Proti virusnim obolenjem se je moč boriti samo s cepljenjem.

2. Cepljenje pa je samo pogojno uspešno, ker se vedno znova pojavljajo nove vrste virusov. Doslej so znanstveniki odkrili okrog 180 vrst virusov, ki povzročajo prehlad.

Ugotovljeno je bilo, da odpade okrog 81 odstotkov vseh obolenj, ki človeka napadejo v prvih dvajsetih letih njegovega življenja, na prehlad. Konec preteklega stoletja, ko so znanstveniki odkrili celo vrsto povzročiteljev te bolezni, se je vprašanje postavljalo v enostavni obliki. Zdravnik Rihard Pfeifer, učenec Roberta Kocha, je tedaj javil, da je odkril bacil gripe in vsi so že mislili, da je influenca premagana. V resnici pa je Pfeifer odkril bacil, ki se pogosto vgnezdi v organizmu, napadenem po gripi, ni pa to bil njen povzročitelj. Leta 1933 so sicer odkrili povzročitelja tako imenovane virusne influence tipa A, vendar sta ostala neodkrita še B in C. Kasneje so prišli do porazne ugotovitve, da se z vsakim novim odkritjem vprašanje samo še bolj zapleta.

Raziskovalci prehlada so konec konca razočarani ugotovili:

1. da so lahko iste variante in kombinacije prehladovih simptomov povzročene od različnih virusov;

2. da po drugi strani isti virus lahko povzroči različne oblike obolenja.

Znaki, da bi se človeštva enkrat rešilo te sitne bolezni potemtakem niso najbolj ugodni.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Bodite bolj pogumni v svojem poslovanju, ker je sreča na strani drznih. Ugodne okoliščine za osebne podvige. Zdravje dobro.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Sprejeli boste nekatere ukrepe v korist svojega dela. Novo prijateljstvo, ki vam bo omogočilo pozabiti neko razočaranje. Zdravje občutljivo.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Bodite realistični, ne spuščajte se v zadeve, ki presegajo vaše moči. Dobro razumevanje z vsemi, ki vas obkrožajo. Zdravje dobro.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Dobri izgledi na področju razumskega dela. Ogibajte se manjših nesporazumov, ki lahko postanejo nevarni. Zdravje zadovoljivo.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ne gojite v sebi prevelika sovraštva do nasprotnikov. Pozabite na preteklost. Manjše telesne motnje.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Uspelo vam bo zaključiti dober posel. Neka čustvena zadeva se bo ugodno razvila. Zdravje dobro.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Uspešen dan za vse podvige finančnega značaja. Skušajte se odpočiti v krogu družine. Zdravje dokaj dobro.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Če okoliščine zahtevajo, uporabite v svojem delu iste delovne metode kot doslej. Ne bodite pretirano ponosni. Zdravje občutljivo.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) V zvezi z nekim poslom, na menjajte svojega mnenja v zadnjem trenutku. Otresite se vseh odgovornosti. Zdravje nespremenjeno.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Da bi mogli uspešno opraviti svoje delo izboljšajte njegovo organizacijo. Ne čutite se po nepotrebnem prizadetega. Zdravite se.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Bodite bolj metodični glede uresničevanja svojih načrtov. V nekem razmerju bo prišlo do nekaterih sprememb. Počivajte.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Nastopili bodo dogodki, ki bodo odločilno vplivali na vašo bodočnost. Ogibajte se nesporazumov z najmlajšimi. Zdravje dobro.

RADIO VELEVIZIJA

SREDA, 3. APRILA 1963

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba; 11.30: Sopek slovenskih pesmi; 11.45: Vrtiljak; 12.30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Plošče. Dejstva in mnenja; 17.00: Igra orkester Guido Cergoli; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Julijski in furlanski skladatelji; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: Jugoslovanski skladatelji; 19.00: Higiena in zdravje; 19.15: Glasbeni kaleidoskop; 20.00: Šport; 20.30: «Bo prešlo», radijska drama; nato Prijetni spomini; 21.45: Antonin Dvorak: Stabat Mater, op. 58 za soliste, zbor in orkester.

Trst

12.00: Plošče; 12.20: Glasbeni program; 12.25: Tretja stran; 13.15: «Cari storneis»; 13.30: Glasba po željah.

Koper

6.15 in 6.40: Jutranja glasba; 7.00: Prenos RL; 7.15: Glasba za dobro jutro; 8.00: Prenos RL; 12.00: Koktaji ob 12.00; 12.45: Lahka glasba; 12.50: Slavne arije in dueti; 13.40: Mala prodajalna plošč; 14.00: S pesmijo po domovini; 14.30: Za oddih in razvedrilo; 15.15: Zabavna glasba; 15.30: Gorenjski vokalni kvintet; 15.55: Lahka glasba; 16.00: Otroški kotiček; 16.30: Simfonični koncert: Wolfgang Amedeus Mozart; 17.40: Pojejo Perry Como, Majda Sepe in Tony Rossi; 18.00: Prenos RL; 19.00: Ansambel Al Cajola; 19.30: Prenos RL; 22.15: Orkester Armanda Trovajolija; 22.40: Kvartet iz Beograda; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 6.35: Tečaj nemškega jezika; 8.20: Glasba za dobro jutro; 8.30: Glasbeni sejem; 9.05: Klasiki lahke glasbe; 9.50: Operna antologija; 10.30: Oddaja za šole; 11.30: Koncert; 13.25: Mikrofon za dva; 14.55: Vreme na ital. morjih; 15.15: Novosti iz gledališkega in filmskega sveta; 16.00: Program za najmlajše; 16.30: Mladi koncertisti; 17.25: Koncert operne glasbe; 19.10: Oddaja za poljedelce; 20.25: «Cento anni», roman Giuseppa Rovanija; 21.00: Poema v treh dejanjih Morella Torrespinija z glasbeno spremljavo Antona Illesberga.

II. program

8.00: Jutranja glasba; 8.35: Poje Nicola Arigliano; 9.15: Ritmi in fantazije; 11.00: Vesela glasba; 13.00: Gospodična ob 13. vam predstavlja; 14.00: Pevski program; 14.45: Plošče; 15.00: Ital. narodne pesmi in plesi; 15.15: Ritmi in pesmi; 15.35: Koncert v miniaturi; 16.00: Rapsodija; 16.35: Motivi za vas; 16.50: Pino Calvi pri klavirju; 17.35: Mala ljudska enciklopedija: 17.45: Filmska glasba; 18.35: Enotni razred; 18.50: Vaši najljubši pevci; 19.50: Simfonična glasba; 21.00: Večerni orkester; 22.10: Jazzovski kotiček.

III. program

18.30: Gospodarska rubrika; 18.40: Kulturno življenje; 19.00: Pevski program; 19.15: Pregled ruske kulture; 19.30: Vsakovečerni koncert; 20.30: Revija revij; 20.40: Beethovnov koncert; 21.30: Vincent D'Indy: simfonija štev. 2 v b-molu; 22.45: Koncert za godala.

Slovenija

5.00: Dobro jutro; 8.05: Odmevi iz slovanskih dežel; 8.55: Pisan svet pravljic in zgodb; 9.25: Zvočni mozaik; 10.15: Novi in stari znanci iz jugoslovanske glasbe; 10.45: Človek in zdravje; 10.55: Vsak dan nova popevka; 11.00: Pozor, nimaš prednosti; 12.05: Kmetijski nasveti; 12.15: Slovenske narodne pesmi; 12.30: Donizettijeva opera «Don Pasquale»; 13.15: Zabavna glasba; 14.05: Radijska šola; 14.35: Marjan Lipovšek: I. suita za godalni orkester; 15.15: Plesni ritmi; 15.30: Harfist Dicamor Zabaleta in flavtist Jean Pierre Rampal; 16.00: Vsak dan za vas; 17.05: Od Zile do Kolpe; 17.40: Melodije z zabavnimi orkestri; 18.00: Aktualnosti; 18.10: Večerni ples; 18.25: Pihalne godbe; 19.05: Glasbene razglednice; 20.00: Spoznavajmo svet in domovino; 21.15: Melodije na tekočem traku; 22.15: Mojstrske partiture; 22.50: Literarni nokturno; 23.05: Ples.

Ital. televizija

8.30, 12.15 in 15.00: Šola; 17.30: Oddaja za najmlajše; 18.30: Nikoli ni prepozno; 19.00: Dnevnik; 20.15: Šport; 20.30: Dnevnik; 21.05: Almanah; 22.05: Igra; 23.05: TV dnevnik.

DRUGI KANAL

21.05: Dnevnik; 21.15: Enodejanka Antonia Fogazzara; 22.00: Koncert pianista Michelangelija; 22.25: Ljudstva in dežele; 22.50: Šport.

Jug. televizija

17.00: Ruščina na TV; 17.30: Angleščina na TV; 18.40: Poročila; 18.45: «Norčije hroščka Prismodka»; 19.00: «V mestecu Veseljaku» — lutkovna oddaja za otroke; 19.30: TV obzornik; 20.00: TV dnevnik; 20.30: «Trideset minut s plesnim orkestrom RTV Ljubljana»; 21.00: «Pantomine Marcela Marceauxa»; 21.30: Portreti in srečanja — oddaja o partizanski bolnišnici v Bosni. Na kanalu 9: 19.30: «Pravda» — dokumentarni film.

Goriško-beneški dnevnik

SPOZNAVAJMO NAŠE SOSEDE V BODOČI DEŽELI

Furlanija že nekaj časa ni več kmetijska dežela

S kmetijstvom se ukvarja samo 26 odst. prebivalstva - Nastanek industrijskih središč

Furlanija, sestavni del bodoče dežele, si povečini zamišljamo kot obsežno ravninsko deželo, prikladno za kmetijsko proizvodnjo. V preteklosti je tako tudi bilo. Furlani so bili v veliki večini kmetje, veliki ali manjhni, neposredni obdelovalci ali koloni in spolovinarji, toda vedno ljudje, ki so se preživljali s pridelovanjem koruze, sviloprejke, živinoreje, žita itd. Izkoristili so bogastvo, ki jim ga je nudila narava. Ker kmetijska proizvodnja ni dajala dovolj kruha za tako številno prebivalstvo, ki je živelo na tem obsežnem ravninskem delu vzhodnega Veneta, je postala Furlanija že pred stoletjem dežela z največjim odstotkom razseljenega prebivalstva. Furlani so se raztekli po vseh kontinentih, da so preživili sebe in pošiljali del svojega zaslužka svojcem, ki so ostali doma.

V povojnih letih pa je Furlanija doživela neverjetno preobrazbo. V strukturi njenega prebivalstva so nastale bistvene spremembe, ki so jo spremenile iz zaostalega kmetijskega predela v industrijsko razvito deželo. Nič čudnega ni, če se Furlani čutijo celo nekoliko prizadete, kadar jim hočemo še vedno pritiskati pečat kmečkega prebivalstva.

Pred nekaj dnevi so v Vidmu priredili konferenco pri okrogli mizi, na kateri so strokovnjaki našteli niz podatkov, ki v celoti potrjujejo naše poprejšnje ugotovitve.

Leta 1911 se je v Furlaniji ukvarjalo s kmetijstvom 65 odst. prebivalstva; leta 1951 se je znižalo na 40 odst., letos pa je v kmetijstvu zaposlenega prebivalstva samo 26 odst., medtem ko je v industriji kar 46 odst.

Ljubitelj številk bo iz navedenega ugotovil, da je v socialni sestavi prebivalstva nastopila radikalna sprememba. Kdor ne kaže simpatij do številk, se bo do istega zaključka dokopal, če bo napravil kratko potovanje po tej deželi. Našel bo nešteto novih tovarn večjega ali manjšega obsega, kjer pred desetimi leti ni bilo drugega kot kakšna posamična obrtniška delavnica. Že v samem Manzanu bo odkril izrazito vitalno cono, imenovano «področje stolov», kjer dnevno izdelajo nekaj tisoč primerkov raznovrstnih stolov, ki jih pošiljajo v vse kraje države in v veliki meri tudi v inozemstvo. Razvil se je dalje Pordenone, Videm itd.

Res je, da je idustrijski razvoj značilnost italijanskega «booma», katerega posledice opažamo tudi na področju Goriške. Toda Furlanija nima nikakršnih ugodnosti proste cone in krožnega sklada, ki jih je vlada namenila Gorici. Razvila se je iz lastnih sil, z iznajdljivostjo in pridnostjo. Država je pomagala samo s srednje velikimi krediti.

Furlanija je na moč odpravila tudi brezposelnost. V bodoči deželi Furlanija-Julijska krajina je na zadnjem mestu z 1,9 odst. prebivalstva, medtem ko ima Gorica 6 odst. prebivalstva na seznamu brezposelnih, Trst pa 3,3 odst. V absolutnem merilu se vrednost teh podatkov nekoliko zmanjša, ker se je v zadnjih desetih letih izselilo zaradi brezposelnosti okoli 60.000 Furlanov, veljajo pa za preostalo stalno naseljeno prebivalstvo.

Pristojni organi pa se ne omejujejo samo na ugotavljanje stanja, kakršno je bilo v preteklosti; pred seboj imajo zelo jasne perspektive. Ustvariti hočejo nova delovna mesta, razširiti obrate in jih usposobiti za nove naloge. Pri tem jim bo v veliko pomoč specializirana delovna sila, ki prihaja iz strokovnih šol.

O bodočem razvoju pa, kakor se nam vse vidi, nimajo vsi operaterji enakih pogledov. Niso si soglasni v tem, kako naj se investira tistih 60 milijard, ki jih Furlani na leto vlagajo kot prihranek v denarne zavode. Poleg tistih, ki so za investicijo tega denarja v industrijo, jih je še precej takšnih, ki so za vlaganje prihrankov v gradbeno dejavnost. Smelejši operaterji se ne bojijo javno kritizirati zagovornikov investicij v gradbeno dejavnost, ker so na njihovi strani uspehi dosedanje kapitalne izgradnje na industrijskem sektorju, kakor tudi življenjska raven, ki se je, govorimo vedno o industrijskih conah v nižinskem delu Furlanije, med prebivalstvom precej dvignila.

Sprememba pri sprejemanju v sanatorij «S. Giusto»

Pokrajinsko vodstvo INAM sporoča vsem zavarovancem, da je sklenilo s sanatorijem «Villa S. Giusto» v Gorici sporazum, na podlagi katerega lahko dobijo bolniki, sprejeti v splošni kirurški oddelek, sobo z eno ali dvema posteljama. Za dosego te ugodnosti morajo pri vstopu v bolnišnico podati upravi pismeno obvezo, da bodo neposredno plačali razliko dnevne oskrbe za ves čas zdravljenja. Poleg tega bodo morali plačati skromno dodatno vsoto zdravnikom. Za zdravniške usluge ne bo potrebno nikakršno doplačilo. Z navodili razpolagajo uradi INAM ter zdravniki, ki si jih zavarovanci prostovoljno izberejo.

Najem posojila za goriško pokrajino

Z ministrsko odredbo so pooblastili goriško pokrajino, da najame 299 milijonov lir posojila za kritje primanjkljaja obračuna za leto 1962.

○ Osrednji svet za turizem v Gorici je priporočil, da se priznajo občine Gradiška, Zagraj in Foljan - Redipuglia za turistična področja.

NA SINOČNJI SEJI OBČINSKEGA SVETA

Goriški občinski svet začel razpravo o proračunu

Nekaj podatkov o stroških za šolske in cestne gradnje

Včeraj zvečer ob 21. uri so na seji občinskega sveta v Gorici začeli razpravljati o moralnem poročilu, ki spremlja proračun goriške občine za leto 1963. Podrobnejše poročilo o poteku seje kakor tudi o izjavah predstavnikov posameznih skupin bomo objavili v prihodnji številki. Danes se omejujemo samo na nekaj podatkov iz proračuna, ki kažejo napore občinske uprave za reševanje nekaterih vprašanj.

Najprej naj se omejimo na šolske gradnje. V proračunu je določenih 275 milijonov za gradnjo poslopja slovenskih osnovnih in srednjih šol. V proračunski postavki pa se ne omenja kraj, kjer naj bi se poslopje zgradilo. Po tem sodimo, da obstaja rahlo upanje za pravilno perspektivno rešitev tega važnega vprašanja.

Preuredili bodo zgradbo v Ul. sv. Mihaela (Štandrež), kjer je slovenska osnovna šola. Za to delo nameravajo potrošiti 14 milijonov, nadaljnjih 11 milijonov bodo potrošili za splošno ureditev otroškega vrtca v Štandrežu, ki je v neposredni bližini zgoraj omenjene osnovne šole. Tudi osnovno šolo v Podgori, Ul. Slataper, bodo podvrgli splošni preureditvi. Zanjo bodo potrošili 24 milijonov.

V neposredni zvezi s šolskimi gradnjami, ki pa jih nismo navedli v celoti, saj so sklenili potrošiti več kot 400 milijonov za preureditev obstoječih in gradnjo novih šolskih poslopij italijanskih šol, je gradnja obsežnega športnega kompleksa na Rojcah, za katerega je občinska uprava projektirala 129 milijonov lir.

Nad eno milijardo bo stala ureditev cest in pločnikov. Vrhu tega bodo izdali 90 milijonov lir za razširitev cestnega podvoza v Ul. Aquileia. Štandreško prebivalstvo bo gotovo zanimalo, da je v načrtu dokončna ureditev Kraške ulice, in sicer odseka od INA-hiše do križišča z Ul. sv. Mihaela. Za razširitev in asfaltiranje te ceste je določenih 8 milijonov lir. Nedvomno bodo stanovalci ob tej ulici, kakor tudi tisti, ki stanujejo v Ul. sv. Mihaela, zadovoljni s tem delom, ker bo odpravil prah, ki je bil v poletnih mesecih prava nadloga.

Nove cene kave veljavne za konsumacijo na prostem

Pred dnevi smo objavili nove cene konsumacij v kavarnah in barih, ki jih je sestavila Zveza trgovcev. S tem v zvezi smo prejeli naknadno pojasnilo, da so cene pri mizicah mišljene za konsumacije na prostem, se pravi na vrtovih ali pa na javnih prostorih izven lokalov.

Odobren načrt za cestna dela

Te dni so odobrili načrt, ki ga je pripravil tržaški oddelek ustanove za ceste ANAS, za izboljšanje ceste, ki pelje od zagrajskega mostu, skozi Marijan do državne ceste Gorica-Videm. Nadalje so odobrili tudi načrt za gradnjo novega mostu čez potok Verso. Za dela bodo izdali 154 milijonov lir.

Na obisku pri sosedi jo je ugriznil pes

Včeraj ob 11. uri so v civilni bolnišnici pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v desetih dneh 51-letno Caterino Montino iz Romansa. Ugotovili so ji rano na desni nogi. Žena je službujočemu zdravniku izjavila, da jo je ugriznil pes Francesce Bodaris, ko je bila pri njej na obisku.

Nezgoda pri nogometni igri

Včeraj ob 14. uri so pripeljali v civilno bolnišnico v Ul. Vittorio Veneto 13-letnega Elia Driga iz Ul. Asiano 13. Pri pregledu so mu zdravniki ugotovili zlom leve roke. Nesreča se je zgodila pri igranju nogometa. V bolnišnici so ga pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v petnajstih dneh.

MED SINDIKATI IN ZVEZO TRGOVCEV

Podpis sporazuma za nameščence v gostilnah in restavracijah

Mezde se bodo zvišale za 50 odst. - Za ženske 95 odst. moške mezde - Za eno uro skrajšan delovni čas

Sindikalna organizacija CISL nam je sporočila, da so se na pokrajinskem uradu za delo zaključila pogajanja med sindikalnimi organizacijami in Zvezo trgovcev za obnovo ter spremembo dopolnilnega pokrajinskega delovnega sporazuma za nameščence, zaposlene v restavracijah in gostilnah goriške pokrajine. Zahteve po obnovi sporazuma so soglasno predložile sindikalne organizacije CISL, CGIL in UIL.

Z novo pogodbo se bodo mezde povišale za 50 odstotkov, draginjska doklada se bo konglobirala, ženska delovna sila pa bo prejemala 95 odstotkov moške mezde. Določili so nadalje mezdne razpredelnice za vajence ter znižali delovni čas od 9 na 8 ur dnevno. Uvedli so nova merila za znižanje draginjske doklade tistim osebam, ki so bile deležne hrane in stanovanja. Po novem sporazumu se bo za hrano zaračunalo 6.000, za stanovanje pa 700 lir mesečno. Izplačali jim bodo mezdo za prve tri dni bolezenskega dopusta, če bo bolezen trajala najmanj 10 dni. Sporazum je pričel veljati s 1. januarjem 1963.

Kino

VERDI. 16.00: Jacopettijev dokumentarni film v barvah «La donna nel mondo»; mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

CORSO. 17.00: «Amore pagano». Barvni dokumentar o življenju v vzhodni Afriki. Mladini pod 14. letom vstop prepovedan.

VITTORIA. 17.15: «Sabrina», A. Hepburn, William Holden in H. Bogart. Ameriški črnobeli film. Zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 16.30: «Il più grande spettacolo del mondo», B. Hutton in C. Heston. Ameriški barvni film. Zadnja predstava ob 21.30.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna ALESANI, Ul. Carducci št. 12, tel. 22-68.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 14,9 stopinje ob 14. uri, najnižjo 2,6 stopinje ob 6.45. Povprečne dnevne vlage je bilo 58 odstotkov.

SINJI SOMRAK V DOLINI

LIAM O'FLAHERTY

Kos, ki se je polagoma zavedel tišine okoli sebe, je bil preveč nečimrn, da bi opazil nevarnost. Mislil je, da je premagal vrabce in da zdaj zamaknjeni poslušajo njegovo gostolenje. Slišal je taščico, ki se je svareče oglasila, a si je mislil, da je njen svareči žvižg krik ljubosumnosti. Stresel se je, da se mu je vse perje na telesu našopirilo v lahni sapi, ki je zavela iz doline. Nato je sunkovito vrgel glavo nazaj, da sta bila vrat in hrbet v eni črti in je zmagoslavno zagostolel.

Nekaj trenutkov je bilo vse tiho. Taščico je nenadoma spreletela groza, splašila se je in odletela v temo, ki je bila videti, da se širi v daljavi. Kos je prisluhnil, če se bo morda njen klic kot odmev vrnil nazaj k njemu. Mačka se je potuhnila čisto k tlom, oprezujoče vrtela glavo in se nato oprezno plazila dalje. Rahla sapa ji je ježila temno dlako na hrbtu. Njen dolgi, črni trup, ki se je prožno pomikal po ostrih sivih kamnih naprej, je bil videti pošasten. Kos je nič hudega sluteč na vse grlo veselo žgolel, ko se mu je mačka čisto počasi bližala, dokler ni bila od njega le še za skok daleč. Skrbno je premerila razdaljo do okroglega rjavega kosovega trupa in previdno dvignila desno sprednjo taco, da bi jo porinila naprej do majhnega okroglega kamna, od koder je nameravala skočiti. Njen trup je drgetal, nato pa se je iztegnil. Desno sprednjo taco je oprla na okrogli kamen in nato...

Tisti hip je od strani zapihal močan veter in stresel kosa. Bil je prvi sunek vetra v noči. Kosa je stresel mraz. Nenadoma se je zavedel, da bi bil nor — če bi prepeval v popolni temi, ko so že vse druge ptice pospale. Potem se je domislil, da je zato vse potihnilo, ker je tema in ne zato, ker je on nehal peti. Še enkrat je zmagoslavno zagostolel, se dvignil z ograje — prav tisti hip, ko je skočila mačka, da ga zgrabi. Njena taca je padla na njegov rep in za kosom so sfrfotala tri majhna peresa, on pa je ves v strahu odletel in ni niti utegnil pogledati okoli sebe.

Ob vznožju ograje je ležala mačka; tja je priletela, ko se ji je ponesrečil skok na kosa. Glava ji je bila po strani, padla je na kolke in je divje godrnjala.

KONEC

HEINZ BERTRAM: DRAMA OB JEZERU

Črna senca se je privalila iz bičevja in neslišno legla v goščavo, proti majhni jasi; ko je prišla tja, jo je zadel pramen mesečine: bil je Engat, povodni konj. Sedaj je obstal in začudeno buljil v šotor, prišel bliže, si ga nezaupno ogledal, potem pa, ko je ugotovil njegovo neškodljivost, se je ves predal sočni travi. Tedaj pa, vse štiri od sebe, zbeži Engat v paničnem strahu, da bi ušel vrvi, ki se mu je ovila okoli noge. Preden pa je mogel ta blazni beg povzročiti še več škode, se je vrv pretrgala in šotor se je prekopicnil na drugo plat in se sesul vase.

Fried Mehrens, s puško v eni in z žepno svetilko v drugi roki, je zlezel izpod šotora in še ravno videl, kako je povodni konj lomastil skozi goščo. Postavil si je spet šotor, kakor je pač šlo, pri tem pa preklinjal in deset minut nato je že spet ležal pod odejo ter koval maščevalne naklepe. Iz kože tega kalilca miru bi dobil krasen material za biče in njegovo telo bi ga za dolgo rešilo skrbi včasih prav naporne preskrbe mesa zanj in za njegove rojake.

Farma Frieda Mehrensa je bila od najbližjega naselja oddaljena dva dneva hoda in majhna jasa ob jezeru je bila kaj primerno taborišče po dolgem pohodu skozi soparno džunglo.

Odslej je Mehrens, kadar koli je šel v naselje in se je iz njega vračal domov, zmeraj prežal na povodnega konja. A preteklo je šest mesecev, ne da bi imel priložnost dobiti žival pred puško. Povodni konj je le ponoči zapuščal vodo in če si je moral napolniti pljuča s svežim zrakom, ko je bilo še svetlo, je to storil zgolj na mestih, ki so bila zavarovana z bičevjem.

Engat je imel dovolj razloga za to svojo previdnost: bil je poslednji preživeli član velike družine, ki je v miru živela, dokler je niso nekega dne odkrili domorodci, ki so pri nekem pohodu na lov slučajno prišli tod mimo.

Domorodci so vse okrog jezera zakurili številne ognje in oblegali povodne konje. A niso jih samo izstradali, ampak so živali, brž ko so se pokazale nad vodo, da bi vdihnile sveži zrak, s kamnanjem pognali nazaj v globino.

Veliki rastlinojedci niso odporni proti lakoti, posebej še, če jim primanjkuje zraka. Spričo te taktike so bili povodni konji v nekaj dneh popolnoma izčrpani — obup je gnal drugega za drugim na obalo, da bi ušel tej muki. In drug za drugim so postali žrtve zastrupljenih puščic in sulic lovcev, ki so dobro znali izkoristiti okornost živali na kopnem. Vsi povodni konji so tako postali plen domorodcev mimo Engata — ki se je odločil, da raje pogine v jezeru, kakor da bi delil usodo svojih tovarišev, in je zato ostal v varnih globinah vode.

Engatova trdovratnost je domorodce razjezila, končno so se pa le zadovoljili z bogatim plenom in odšli. Za Engata pa so bili odslej ljudje strašnejši sovražniki od levov in pazil je, da ni vzbudil njihove pozornosti...

Z Engatom so bili v jezeru še trije krokodili, ki jih je bila povodenj zanesla sem; prizadevali so si, da bi velikega sostanovalca ne izzivali. Bili so pač, kakor vsi njihovi vrstniki, lakomni požrešneži, vendar je bil Engat premogočen nasprotnik in mimo tega v vodi prav tako domač kakor oni; njega niso mogli kakor druge sesalce potegniti v globino. Pa tudi lačni niso bili nikoli, zakaj med čredami, ki so prihajale k jenašli zadosten plen. Memba, zeru, da si potolažijo žejo, so najmočnejši krokodil, je bil dobrih pet metrov dolg, oba druga sta bila nekaj manjša.

Neke noči — Mehrens je že ob zori krenil v mesto — je moral Engat doživeti pustolovščino, ki je imela zanj slabe posledice.

Džungla je bila podobna temnemu gozdu in globoko je visela megla nad jezerom, ko je Engat zapustil vodo. Nekaj minut je nepremično stal na obali in vohljaje grbančil gobec; nato je zlezel po stezi gor do male jase, kjer je bila trava kratka in okusna.

Lakota je Samba pregnala iz njegovega ležišča v skalnem gorovju daleč v džunglo, ki jo je v pogonu za plenom prekrižaril po dolgem in počez. Sedaj je obstal: zavohal je povodnega konja. Povodni konj sicer ni bilo to, česar se je nadejal, toda lakota tudi v divjini spodbuja k obupnim dejanjem in če se bo mogel neopazno približati ter skočiti na široki hrbet, se ga žival kljub svoji orjaški moči ne bo več mogla otresti.

Ničesar sluteč je Engat pulil sočno travo, medtem ko se mu je poguba zmeraj bolj in bolj bližala. Sedaj je lev počenil, napel sleherno mišico, in se pripravil na skok. A na lepem, ko da se je živčna napetost roparja prenesla na žrtev, je Engat prenehal žvečiti in bežal s prostora, kjer mu je v hipu zagrozila nevarnost.

Razočarano je lev zarenčal, se v divjih skokih pognal za Engatom in skočil nanj. Engatu so se krempiji globoko zadrli v bok, krepki zobje pa so mu trgali debelo kožo, ko da je iz papirja. Pa tudi ta silni naskok Engata ni mogel vreči na tla. Od srda in bolečine glasno tuleč je topotal proti jezeru. Simba je kremplje še globlje zadrl, besno grizel, zakaj sprevidel je Engatov namen in storil vse, da bi ga prekrižal. A že sta bila v bičevju in voda je visoko brizgnila.

Simba je bil hudo lačen, vendar pa ne tako, da bi se bil dal po močni, pogumni živali zavleči v element, ki mu ni bil vajen. Pustil je plen in v divjih skokih čofotal na obalo.

Engat to noč ni imel več teka; plaval je do sredine jezera in se pogreznil v globino; rdeča proga je označevala njegovo pot.

(Nadaljevanje sledi)

šport šport šport

FINALNA TEKMA ZA POKAL RAPPAN

V Padovi zadnje dejanje s Slovanom iz Bratislave

V primeru neodločenega rezultata bo žreb določil zmagovalca

PADOVA, 2. — Jutri bo Padova sprejela na stadionu Appiani v goste enajstorico Slovana iz Bratislave za finalno tekmo za pokal Rappan. Predvidevati uspeh tega ali onega moštva je težko: prednost Padovancev je, da bodo nastopili na lastnih tleh pred prijateljskim občinstvom, a se bodo znašli pred moštvom, ki šteje v svojih vrstah večje število reprezentantov.

Igralci domačega moštva so, vsaj tako kaže, že na poti, da se rešijo tehnične krize, v katero so zašli. Zaradi tega bodo gotovo iskali zmago, s katero bi prišli do zadoščenja in bi z njo poplačali vztrajne navijače za pretekle slabe nastope v italijanskem prvenstvu in v tekmi za nogometni pokal. Uvrstitev v finale za pokal Rappan je namreč edina svetla in pozitivna točka padovanske enajstorice v letošnji ne preveč srečni nogometni sezoni. Prav zaradi tega pričakujejo vsi, da se bodo domačini borili do skrajnosti in da ne bodo štedili s silami.

Padovanci so vnesli v moštvo nekaj sprememb. Novi trener Elvio Matè, ki je nasledil Del Grossu, je poklical v ekipo Arientija, katerega smatra za režiserja napadalne vrste, nadalje je zaupal mlademu Frezzi, ki je že uspešno nastopil tako v Vidmu kot v Bergamu. V obrambi se ne bo poslužil Grevija, medtem ko je Barboliniju poveril vlogo «prostega strelca».

Kljub številnim neuspehom v zadnjem času, vlada v vrstah Padove precejšen optimizem. Sicer pokalno tekmovanje prinaša Padovancem srečo: v letošnjem turnirju so bili med najmočnejšimi enajstoricami z zelo močnim količnikom.

Jutrišnja tekma bo odločilna, ker v nasprotju z izločilnim delom turnirja, ne bo povratne. Če bosta enastorici po 90 minutah igre pri neodločenem stanju, jo bo sodnik podaljšal dvakrat po 15 minut. Če še ne bo znan zmagovalec, bo tega določil žreb.

***

MARSEILLE, 2. — V Marseillu pa bo odločilni dvoboj za uvrstitev v polfinale turnirja za pokal pokalnih prvakov med OFK Beograd in Napolijem. Po dveh tekmah četrtfinala sta se enajstorici znašli z enakim številom točk in z enakim količnikom prejetih in zadanih golov, zaradi česar je bila potrebna tretja tekma na nevtralnem igrišču. Ta bo jutri z začetkom ob 17. uri.

***

LONDON, 2. — Vodstvo UEFA (evropska nogometna zveza) je javilo, da bo Češkoslovaška zamenjala na mednarodnem turnirju za juniorske reprezentance, ki bo ob koncu aprila v Angliji, enajstorico Vzhodne Nemčije. Nemčija je odstopila od tekmovanja, ker ni mogla dobiti za svoje igralce vstopnih vizumov. ČSSR bo nastopila v D skupini skupno s Severno Irsko, Belgijo in Švedsko.

OD PETKA DALJE V PRAGI

Svetovno prvenstvo v namiznem tenisu

Moški za Swaythling pokal, ženske pa za pokal Corbillon

PRAGA, 2. — V petek se bo začelo 27. svetovno prvenstvo v namiznem tenisu. Ženske bodo nastopile za pokal Corbillon, moški pa za Swaythling pokal.

Za tekmovanje v tej disciplini prvenstva se je prijavilo nič manj ko 50 ekip. Spričo res številnih prijav so morali prireditelji razdeliti ekipe v kvalifikacijske skupine, od katerih bodo le zmagovalci imeli pravico nastopa v glavnem tekmovanju. Kvalifikacijske skupine so sestavljene takole:

I. skupina: Vietnam, Gana, Belgija, Kanada;

II. skupina: Nepal, Nigerija, Grčija, Norveška;

III. skupina: Pakistan, Maroko, Portugalska, Finska;

IV. skupina: Škotska, Izrael Ekvador, Malta;

V. skupina: Indonezija, Italija, Argentina, New Jersey;

VI. skupina: Peru, Libanon, Wales, Luksemburg.

Zmagovalci teh kvalifikacijskih skupin se bodo uvrstili v skupine A, B, C, D, ki so jih izžrebali dne 1. marca t. l. v Pragi.

Skupina A: Kitajska, ZSSR, Singapur; zmagovalec IV. kvalifikacijske skupine, Iran, zmagovalec II. kvalifikacijske skupine, Jugoslavija, Danska.

Skupina B: Madžarska, Francija, Romunija, Koreja, zmagovalec V. kvalifikacijske skupine. Brazilija, ZR Nemčija, Avstralija.

Skupina C: ČSSR, Švica, ZAR, NDR, zmagovalec III. kvalifikacijske skupine, Avstrija, Švedska, zmagovalec VI. kvalifikacijske skupine.

Skupina D: Indija, zmagovalec I. kvalifikacijske skupine, Bolgarija, Japonska, Poljska, ZDA, Nizozemska, Anglija.

Po razporeditvi v skupinah ostaneta glavna favorita za najvišjo moško moštveno trofejo na svetu samo dva favorita: Kitajska — zadnji svetovni prvak iz Pekinga in Japonska. V skupini B bodo imeli Madžari precej posla z Romuni in Korejci, v skupini C pa bo za uvrstitev v finale odločal dvoboj ČSSR - Švedska. Slej ko prej bo poglavitni spopad za prvo mesto med Kitajci in Japonci, ki bo brž čas tudi zelo ogorčen. Na zadnjem prvenstvu v Pekingu so Kitajci praznovali zmago nad takratnimi svetovnimi prvaki in tako prekinili vrsto uspehov igralcev dežele vzhajajočega sonca. Verjetno bodo varovanci trenerja Hasegawe zastavili vse sile, da bi Japonski primat vrnili, seveda pa tudi Kitajci računajo na ponovitev uspeha iz Pekinga.

V tekmovanju ženskih ekip je žreb razdelil ekipe v naslednje skupine:

A: Romunija, Grčija, Danska, Avstrija, ZDA, Singapur, Poljska, Škotska, ČSSR;

B: NDR, Novi Zeland, Švica, ZSSR, Wales, Kitajska, Gana, Luksemburg;

C: Portugalska, Bolgarija, Brazilija, Japonska, Jugoslavija, Švedska, Avstralija, Nizozemska, Norveška;

D: ZR Nemčija, Vietnam, Belgija, Anglija, Italija, Madžarska, Pakistan, Francija, Indonezija.

TENIS

NEW DELHI, 2. — Indija je premagala v četrtfinalu vzhodne cone za Davisov pokal Pakistan 4:1.

BOKS V ŠPORTNI PALAČI

V petek v Rimu dvoboj Rinaldi-Bethea

RIM, 2. — Giulio Rinaldi in temnopolti Američan Wayne Bethea sta praktično zaključila priprave za dvoboj, ki ga bosta imela v petek v rimski športni palači. Jutri bosta prenehala s treningom in si bosta privoščila dan počitka, ki jima bo služil za sproščenje mišic, ki so bile podvržene v zadnjem času precejšnjemu naporu. Od boksarjev bo brez dvoma moral biti v boljši kondiciji prav Rinaldi. Ta se je prehitro spustil v polemiko in je v delikatnem trenutku karijere (10. maja bo moral braniti evropsko krono srednjetežke kategorije pred Nemcem Schoeppnerjem) izzval Betheo, ki je z zmago nad zelo nevarnim De Piccolijem pokazal, da pozna vse podrobnosti boksarskega poklica.

Rinaldiju morebitna zmaga nad Betheo ne bi odprla nobenih novih poti. Predvsem pa se more zavedati, da se bo znašel pred tekmecem, ki je deset kg težji od njega in ki s pridom uporablja izkušnje, do katerih je prišel v zelo napornih dvobojih s skoraj vsemi najboljšimi težkokategorniki na svetu. Bethea je že sedaj na treningu prijetno presenetil, predvsem zaradi vzdržljivosti. Po petnajstih rundah, ki so bile zelo hitre, se je ameriški črnec popolnoma svež oddaljil z ringa.

Rinaldi s svojimi izjavami, da je hotel ta dvoboj, da bi maščeval De Piccolija, ni prepričal. Iz njegovih besed lahko sklepamo, da mu gre predvsem za denar, ker se namerava julija poročiti. V odgovorih novinarjem je izrazil prepričanje, da bo premagal temnopoltega Američana že zaradi tega, ker je izpopolnil tehniko in se je razvil v popolnega boksarja.

Bolj resni so bili odgovori Američana. Boksu se je posvetil zato, ker mu panoga ugaja. Sicer, trdi Bethea, se z boksom ne da dosti zaslužiti, razen seveda če nisi prvak. Prav zaradi tega se še ni poročil in se med enim in drugim dvobojem preživlja s prevažanjem oranž in jabolk s svojim tovornikom. Boks ga ni obogatil, pač pa ga je večkrat osrečil, kot na primer, ko je s k. o. premagal De Piccolija.

Na vprašanje kaj meni o Rinaldiju, ki je v Rimu že premagal svetovnega prvaka srednjetežke kategorije Archieja Mooreja, je ta izjavil: «Zelo preprosto: v Rimu je Rinaldi premagal poslovnega človeka A. Mooreja, ki je že računal na povratni dvoboj v Ameriki. V New Yorku pa se je znašel pred boksarjem A. Moorejem.» Ker je Bethea že nastopil proti svetovnemu prvaku srednjetežke kategorije Haroldu Johnsonu, kateremu je le za las klonil, meni, da ga tudi Rinaldi ne bo mogel zmesti, še posebno, ker Italijana ni mogoče primerjati s svetovnim prvakom.

***

DUNAJ, 2. — Dvoboj za svetovni naslov srednje kategorije med Nigerijcem Dickom Tigerjem in evropskim prvakom Lazslom Pappom, ki bi moral biti junija, bo zelo verjetno v času dunajskega velesejma septembra letos. Dvoboj bo na stadionu «Prater».

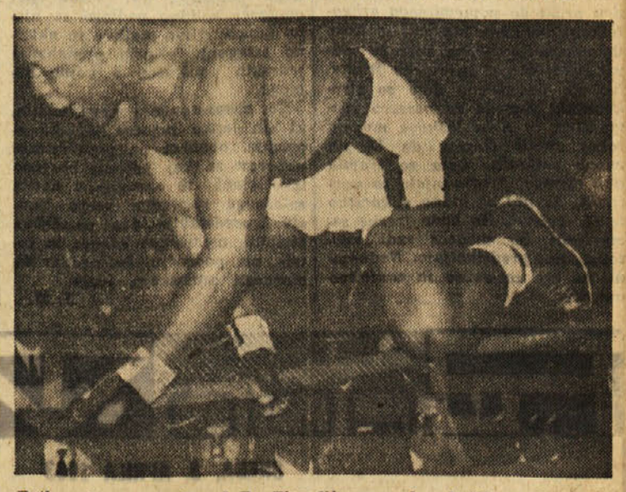

Bethea je po zmagi nad De Piccolijem veselo skočil z ringa kar čez vrvi

ZA ITALIJANSKI POKAL 1962-63

Danes zadnje tri tekme četrtfinala

V Marseillu Beograd - Napoli za uvrstitev v polfinale pokala pokalnih prvakov

TURIN, 2. — Po nedeljskem napornem dvoboju z Milanom za prvenstvo A lige, bo Juventus jutri nastopil na domačih tleh v četrtfinalni tekmi turnirja za letošnji italijanski nogometni pokal proti Veroni. Tudi tokrat bodo Turinčani nastopili z nepopolno postavo: prav gotovo bodo manjkali Castano, Sarti in Miranda, medtem ko bo njihov trener Amaral verjetno lahko uporabil Del Sola. Zelo verjetno bo Juventus nastopil v naslednji postavi: Anzolin (Mattrel), Coramini, Salvadore, Emoli, Leoncini, Fochesato, Sacco, Del Sol, Siciliano, Stivori, Crippa.

Iz vrst Verone veje precejšen pesimizem, ker so prepričani, da nimajo nobenih možnosti, da bi se uvrstili v nadaljnji del tekmovanja. Da ne bi zašla v kakšno zagato, bo Verona nastopila v Turinu s celo vrsto rezervnih igralcev, ki bodo skušali zaključiti tekmo s častnim porazom.

Jutri sta na sporedu še dve tekmi za italijanski pokal in sicer Bari-Genoa in Sampdoria-Torino.

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 II TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3 I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglas 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst